

Dar nematyti kelio galo

LAŠAI IŠ DIDELIO DEBESIO

Netruksta jau nuomonių, kad maždaug prieš tris sav. pasibaigus Ženevos „keturių didžiųjų“ konferencija tebuvo tik gerų norų dirbtinis reiškinys be tikrojo taikos troškimo. Tuo būdu ir taiki Ženevos dvasia tik šmėkla, be vilties virsti tikrove. Kad taip yra, rodo ir viršum Bulgarijos teritorijos skrendančio Izraelio lėktuvo pašovimas, kai toje pačioje Ženevos konferencijoje Eisenhowerio buvo pasiūlyta įgyvendinti laisvą lėktuvų skraidymą visame pasaulyje, net leidžiant fotografuoti karinės svarbos įrengimus bei fabrikus. Tuo būdu matome seną Sovietinės Rusijos taktiką — gražiai kalbėti, gi elgtis pagal gruobuonišką įprotį, kaip tas vilkas Raudonosios Kepuraitės pasakoje.

Minėtiosios konferencijos paseka, tenka laikyti ir JAV pasitarimus dėl taikos su komunistinės Kinijos atstovais. Kaip spaudoje matyti šių pasitarimų vaisiai tuo tarpu nekoki. Nors Kinijos raudonieji išleido „šnipais“ apkaltintus ir likusius JAV lakūnus, tačiau tai nereiškia, kad tai būtų pakankama

Vis dar tariasi Ženevoje 72 valstybių atstovai dėl branduolinės energijos taikiems tikslams panaudojimo. Iš spaudos matyti, kad pasitarimai vyksta gana sklandžiai, numatomas šios srities įvairių šalių mokslininkų bendradarbiavimas ir keitimasis žiniomis. Nedrįstame tvirtinti, tačiau manome, kad tai naujas šnipinėjimo būdas, pagal kurį Maskva tikisi išgauti iš vakariečių šios srities paslaptis, kurių kitais keliais negali gauti.

KAŽKAS NETAIP...

Maskvos padangėje jaučiamas nepaprastas pagyvėjimas. Į visus pasaulio kraštus pilasi kvietimai lankyti „raudonąjį rojų“. Važinėjo JAV fermeriai, kviečiami žurnalistai, ruošiamasi iškilmingai sutikti Vakarų Vokietijos ministerių pirmininką, Jugoslavijos Tito, Egipto Nasserį ir net svarstoma pasikviesti Anglijos karalienę Elzbietą.

Negana šių kvietimų, iš Maskvos sklaidžiamos ir kiek daugiau raminančios žinios — raudonoji armija sumažinama 640.000 vyrų. Nemažas būtų tai

je, turėjo progos pažinti ir viešėti pas dabartinį Vakarų Vokietijos ministerių pirmininką K. Adenauerį, kuris tuo metu buvo Kiolno miesto burmistru. Tuo būdu, dabartinis Adenauerio lankymasis Maskvoje galėtų būti palaikytas mandagumo vizitu, juo labiau, kad ir dabar abu lygiai tokias pat vietas užima. Buvę atitinkamų miestų burmistrai, dabar gi yra savo kraštų ministeriai pirmininkai. Tačiau nežiūrint šio reto sutapimo, Adenauerio kelionė į Maskvą nėra paprastas diplomatinio mandagumo apsilankymas, bet didelės reikšmės viso pasaulio taikai tarptautinis įvykis. Iš šalies žiūrint atrodytu, kad šis įvykis neturėtų būti laikomas labai reikšmingu, nes nieko pozityvaus esą negalima laukti iš šių dviejų ministerių pirmininkų susitikimo. Interesai labai skirtingi. Adenaueris važiuoja su tikslu išsiderėti iš Maskvos Vokietijos sąjungimą po viena valdžia, išrinkta slaptuose, visuotiniuose ir demokratinuose rinkimuose. Tai reikėtų Vokietijos sustiprėjimą, ko nenori Maskva. Kremliai geriau pasilaikyti gana didelę ir

Garbingi svečiai aplankė mūsų koloniją

PIRMOSIOS DIENOS ARGENTINOJE

Rugpjūčio 1 d. 18.30 val. Argentinos lietuvių kolonija sulaukė garbingų svečių: J. E. Vysk. V. Brizgį, prelatą — Igną Albiavičių, Joną Balkūną ir Vladą Tulabą. Svečius „Puerto Nuevo“ aerodrome sutiko Aušros Vartų liet. parapijos klebonas Pr. Garšva, kun. dr. K. Černiauskas, Br. Eidukonis ir J. Šimkevičius. Pastarieji savo auton. obligacijas parvežė į Aušros Vartų parapiją pas T. T. Marijonus, kur garbingųjų svečių laukė organizacijų atstovai, mergaitės, pasipuošusios tautiniais rūbais ir gėlių puokėtimis ir daugybė lietuvių. Sutikimo kalbą pasakė Pijus Sakalauskas, o mergaitės įteikė gėles.

Antradienį, rugpjūčio 2 d. svečiai padarė vizitą šv. Tėvo Nuncijui Argentinoje J. Emin. Zanini ir Bs. Aires kardinolui S. L. Capello. Sve-

Lietuvių Bendr. veikimą J. A. Valskybėse. Garbingasis Prelatas kalbėjo, kad emigracija Amerikoje prasidėjusi 1863 m., kai viešpatavo korikas Muravjovas. Lietuviai pirmiausia vykę į Angliją. Pakeliui jie sustodavę Roterdame, Amsterdamo ir Hamburgo uostuose, kur juos anglų kasyklų darbas užverbuojo agentai iš J.A.V., garantuodami darbą ir net apmokėdami kelionės išlaidas. Tokių agentų daugiausia būdavo iš Pensilvanijos; ten ir įsikūrė pirmieji lietuviai atėiviai, sudarydami trečdajį visos lietuviškos emigracijos J. A. Valskybėse. Iš 123 parapijų, 41 parapija tenka Pensilvanijai. Pačioje pradžioje tarp lietuvių nebuvo jokio susiskaldymo, kaip pažymi garbingasis svečias; skaldymasis prasidėjęs tik apie 1904 metus. Atvykus prelatui iš Lietuvos į J. A. Valskybes 1922 metais, lietuviai jau buvo susiskalde

J. E. Vysk. V. Brizgys kalba Lietuvių Salėje rugpjūčio 7 d. vaišių metu susirinkusiems Argentinos lietuviams.

čius lydėjo Aušros Vartų klebonas kun. Pr. Garšva, „Laiko“ red. kun. dr. A. Kleiva ir kun. J. Margis.

J. E. Vysk. V. Brizgys perdavė minėtiems dignitoriams lietuvių sveikinimus, kurie palankiai atsijepė apie kenčiančią Lietuvą ir visur išblaškytus lietuvius. Po vizito iškilmingi pietūs buvo p. p. Vandos ir Jono Čikštų namuose. Pietų metu Eugenija ir Marytė čikštaitės įsakminko pianu. Be to Marytė padainavo keletą lietuviškų dainelių.

Sutikti savo brolių buvo atvykęs iš Rosario Jurgis Brizgys, kurie antradienį aplankė Temperley gyvenančią puseserę Magdalena Mikučauskienę.

Trečiadienį, rugpjūčio 3 d. Lietuvių Centro Argentinoje pirm. p. Mičiūdos automobiliu svečiai išvyko į Rosario. Su jais taip pat važiojo ir Aušros Vartų lietuvių par. klebonas. Parvykę svečiai gėrėjosi nauja lietuvių bažnyčia, modernišku vienuolynu ir deda vilčių, kad Rosario lietuvių kolonija suvaisins didelį vaidmenį Argentinos lietuvių gyvenime.

PREL. JONO BALKŪNO PRANEŠIMAS

Rugpjūčio 4 d. 6.30 val. „Laiko“ skaitykloje prel. Jonas Balkūnas turėjo svarbų pranešimą Lietuvių Bendruomenei Argentinoje. Susirinkimą atidarė Argentinos C. V. pirm. Ig. Padvalskis, o trumpai mūsų veiklą apibūdino Argentinos Liet. Bendr. C. V. sekretorius agr. A. Šantaras.

J. A. V. Bendruomenės Garbės pirm. prel. Jonas Balkūnas nušvietė

žinome, kad šiuo metu svarbiausias visų vokiečių troškimas ir noras yra valstybiškai ir tautiškai suvienyti visas vokiškas žemes. Uždavinys gana sunkus ir kartu tragiškas, primenantis 19 amžiaus antrojo pusšimčio padėtį ir geležinio kanclerio Bismarcko laikus; pastangas ir laimėjimus. Nors dar tiksliai nežinomas tikslus Adenauerį lydėsiančių asmenų sąrašas, tačiau manoma, kad jų tarpe busias ir mūsų jau minėto „geležinio kanclerio“ anūkas Otto von Bismarck. Šis laikotarpis ir problemų sutapimas be abejonės dar kiek labiau išryškėja dėl pavardžių bei giminytės ryšių jau minėtų asmenų. Nenorėtume tvirtinti, kad Bismarcko buvimas Adenauerio svitos tarpe yra lemiančios reikšmės Vokietijos ir Rusijos susitarimui, tačiau nedrįstame ir teigti, kad tik atsitiktinis sutapimas.

— a. b. c. —

į katalikus, tautininkus, socialistus ir komunistus. Vytauto metai buvo sujungę, bet skilimas vėl toliau ėjęs. 1940 m. Kunigų Vienybės seime garbingasis Svečias buvo pasiūlęs susivienijimo idėją. Tarybos suvažiavime Katalikų Federacija ir Kunigų Vienybė nutarė dirbti išvien su visomis partijomis, išskyrus komunistus. Lauktoji vienybė buvo pasiekta 1940 metais. Prieš tos vienybės buvo prisidėję ir socialistai. Tačiau, atvažiavus prez. A. Smetona į Ameriką, tautininkai pasitraukė. Nedirbo vieningai net kelis metus.

1944 m. gimus Šaipos Fondui, vėl visos partijos rado reikalą dirbti kartu. Bendruomenė J. A. Valskybėse gimė tik 1949 m. Jos idėja pradėjo kelti atvykę iš Vokietijos lietuviai imigrantai. Panorai įsikurti seniau J.A.V. gyvenantieji lietuviai. Prie Bendruomenės idėjos prieita dėlto, kad išliko klausimas, kas galėtų rūpintis kultūrinį dalykų palaikymu. Buvo vietų ir J. A. V., kurios neįėjo į jokią organizaciją. Taigi reikėjo organizacijos, kuri apimtų visus lietuvius be jokių skirtumų. Šiuo metu, kaip pažymi garbingasis Svečias, J. A. Valskybėse yra apie 700 kunigų. Parapijos apima 50% visų lietuvių, gyvenančių J. A. Valskybėse. 25% priklauso kitoms bažnyčioms. Apie 15.000 lietuvių J. A. V. yra komunistai, kurie sudaro apie 1,5% visų lietuvių, gyv. J. A. Valskybėse.

Bendruomenė, kaip pažymi prel. J. Balkūnas, nėra nei draugija, nei organizacija, bet gimtasis kūnas, kuriai priklauso net komunistai, nors bėteisiai dėl blogos valios. Kiekvienas lietuvis yra bendruomenės narys; visos organizacijos veikiančios bendruomenės ribose. Todėl mūsų Argentinos lietuviams nėra ko bijoti Lietuvių Bendruomenės idėjos, kuri nesistengia sužlugdyti atskirų organizacijų veikimą, bet nori jį puoselėti; suvesti visus lietuvius, kur jie bebūtų į vietą kultūrinį darbą, kad būtų išlaikytos visos kultūrinės mūsų vertybės troytyje.

Pasiūlymus pranešimui, visi svečiai kartu su lietuviškų organizacijų atstovais rinkosi „La Estancia“ svetainėje, kur buvo pagerbtas minėtas garbingasis svečias — prel. Jonas Balkūnas.

Valgykloje kalbėjo Arg. Liet. Bendr. C.V. pirm. Ig. Padvalskis, sekret. A. Šantaras, Susivienijimo Lietuvių Argentinoje pirm. V. Široliūnas, Lietuvių Centro pirm. Mičiūdas, Prekybininkų ir Pramonininkų atstovas Survila, Temperley liet. kolon. atstovas A. Repečka, Arg. Liet. Balso red. K. Norkus, garbingi prelatai V. Tulaba, J. Balkūnas ir J. E. Vysk. V. Brizgys. Stipriai buvo pabrėžta vieningo darbo idėja, o svečiai pasidžiaugė.

(Nukelta į 2 psl.).

Birutietės įteikia gėles J. E. Vysk. Dr. V. Brizgiui per iškilmingus pietus rugpjūčio 7 d. Foto: L. Kė.

kaina už nacionalistų užimtą Formozos salą. Ir toliau, kaip tai yra pareiškęs užsienių reikalų ministeris Foster Dulles, JAV neranda reikalo pripažinti komunistų tikraisiais Kinijos valdytojais.

Nemaža rūpesčio kelia ir toliau Pietų Korėjos savarankišką laisvės supratimas. Kaip žinome, prezidentas Syngman Rhee pareikalavo, kad iš Korėjos pasišalintų Paliaubų Komisiją, nes ji trukdanti pietų Korėjai atsimiti komunistų užgrobtas žemes. Šis Rhee reikalavimas buvo paremtas net prievarta, kurią JAV kariuomenės daliniai su didelėmis pastangomis numalšino. Tuo būdu matome, kad spaudimui mažėjant vienoje vietoje, jis savaime padidėja kitoje, neleidzdamas sumažėti įtampai tarp šių dviejų skirtingų pažiūrų: vakarietiškos laisvės bei demokratijos ir komunistinio „botago rojus“.

skaičius, tačiau palyginę įvairių kariuomenių dydžius pamatysime, kad JAV turi apie 3 milijonus vyrų, Anglija maždaug 823 tūkstančius karių po ginklu. Visa tai sudaro 3 823 000 vyrų prieš 4 750 000 raudonarmiečių. Tuo būdu pagrindinių jėgų palyginimas rodo, kad šis Sovietų Rusijos kariuomenės sumažinimas nėra taip jau reikšmingas, kaip tai komunistai norėtų pavaizduoti. Suprantama, kad šis komunistų žygis ne be tikslo. Maskva, norėtu, kad ir vakariečiai juos pasektų, tačiau J A Valskybėse tuo tarpu manoma, kad šis Kremliaus „draugų“ manevras neturės jokios įtakos į Vašingtono apsigynimo politikos kryptį ir apimtį.

REIKŠMINGA KELIONĖ

Kai Bulganinas maždaug prieš 25 metus kaip Maskvos miesto vykdomojo komiteto pirmininkas lankėsi Vokietijoje

svarbią Vokietijos dalį savo žinioje. Tai yra net pareiškęs ir Vokietijos „liaudies respublikos“ komunistinis ministeris pirmininkas Grotewohl, pasisakydamas prieš sąjungimą. Tačiau nežiūrint šių tariamų priešingumų, susitarimas yra galimas, jei nepamiršime, kad nuo amžių rusų ir vokiečių santykiai visada buvo priešingų interesų saistomi, o tačiau yra žinomi keturi susitarimai pradedant Katrės II su Fridrichu Didžiuoju, 18 šimtmeityje, ir baigiant 1939 m. Hitlerio ir Stalino santarve.

Maskvos kvietime Adenaueriui pažymima „diplomatinis ir prekybinis santykių“ užmezgimo reikalas. Tačiau Adenaueriui pirmoj eilėje rūpi Vokietijos sąjungimas, ką jis yra jau pareiškęs ir Maskvai. Manoma, kad Adenauerio pasiūlyta rugšėjo mėn. 9 diena bus priimtina ir Maskvai.

La conferencia atómica, como la reciente de cuatro potencias, evidencian un nuevo espíritu

por JOHN KERIGAN

GINEBRA — Transcurridas apenas dos semanas desde la clausura de la reunión entre jefes de gobierno de Gran Bretaña, Rusia, Francia y los Estados Unidos, cuyo carácter fué inminentemente político, inició en ésta una nueva conferencia: la auspiciada por las Naciones Unidas, sobre las aplicaciones pacíficas del átomo.

Pero ésta será exclusivamente científica y apolítica, no solamente debido a su tema y a sus reglamentaciones, sino también por el espíritu, casi tangiblemente evidente en la fraternidad científica reunida aquí.

Por sorprendente que parezca, las dos asambleas, tan distintas en su aspecto, tienen algo en común, aparte de la sede de concertación, pues no sería difícil que la cooperación intelectual mundial dentro del campo atómico civil, no militar, allane el camino de la cooperación política sobre el desarme atómico, que fué parte de la agenda considerada por la reunión anterior.

Por otra parte, la conferencia política trató y la atómica tratará de ver si las filosofías preatómicas, tanto políticas como las otras, podrán ser cambiadas, y si el mundo puede vivir con la doble personalidad del átomo, mitad amenaza y mitad promesa.

Es común también a ambas reuniones el echo de que su resultado final se pondrá en evidencia solamente dentro de meses o años, y una vez realizados serios estudios de lo que se ha dicho en las mesas de las asambleas.

Y, así como la reunión cuatripartita parece haber cambiado el ambiente internacional, del mismo modo la conferencia de átomos para la paz puede cambiar la filosofía y el concepto mundiales de la era atómica.

Porque precisamente la conferencia se reúne en momentos en que la promesa del átomo se halla en vísperas de convertirse en una realidad práctica. No quiere decir esto que ese fruto sea inmediato, pero resulta sorprendente lo generalizado de la opinión que sostiene que dentro de cinco años deberá haber en funcionamiento estaciones productoras de energía eléctrica en gran escala, accionadas con combustible atómico.

Y un estudio de los mil documentos científicos preparados para la conferencia revela que la agricultura está convirtiéndose en uno

de los grandes beneficiarios de la investigación atómica.

Agréguese a esto la propulsión atómica de barcos y quizá de aviones, así como los progresos en las ciencias naturales y las toneladas de informaciones científicas preparadas para esta conferencia resultarán una especie de compendio de un nuevo concepto de la vida en el planeta. Si da la impresión de una fantasía científica, es solamente porque el nuevo concepto es actualmente, en gran parte, propiedad de un nuevo tipo de la especie humana que, ya sea en inglés, francés, español o ruso, habla un idioma propio: el nuevo idioma atómico.

Pero difícilmente puede suponerse que cuando la conferencia haya terminado, dentro de dos semanas, su idioma continúe siendo ininteligible para los mortales comunes, pues muchos de los setenta y dos países participantes en la conferen-

Rugpjūcio 4 d., po Jo Prakilnybēs Prelato Jono Balkūno pranešimo Arg. Liet. Bendoruomenēs Centro Valdybai ir Tarybai „Laiko“ skait.

cia han realizado prodigiosos esfuerzos y proporcionaron a la conferencia una doble finalidad: una, la de un intercambio científico e intelectual de proporciones iniguales; la otra — no menos formidable e importante — hacer que el lego comprenda lo que significa la era atómica.

Las Naciones Unidas, auspiciadoras y organizadoras de la reunión, así como muchas de las naciones adheridas, han creado organismos especiales para que traduzcan al lenguaje común la terminología profesional científica. Y, lo que resulta más cautivador y desacos-

tumbrado de todo esto, es que el esfuerzo por popularizar el átomo es de fines educativos, más que propagandísticos.

Los contactos extraoficiales entre los hombres de ciencia — quizá tan valiosos como las sesiones de la conferencia — han sido amistosos. Naturalmente, con la expansión de las industrias atómicas, se producirá la común competencia comercial. Y, además, debe tenerse en cuenta el problema de la seguridad nacional, que impone una cautela y un secreto que se hacen extensivos al campo de acción civil del átomo. Pero muchos gobiernos, entre ellos el de los Estados Unidos, han adelantado mucho en su esfuerzo por hacer que este nuevo conocimiento llegue a la disposición de lo que probablemente será la más amplia reunión científica desde hace muchas décadas.

Todo esto ha hecho que en Ginebra el ambiente sea de una cordialidad poco común, y de carácter tranquilo, más bien que demostrativo. Bien podría ser que, si todo resulta bien, el camino del átomo para la paz sea el que conduzca hacia una solución de otros problemas

atómicos que los estadistas han tratado hasta ahora en vano de resolver.

LOS EE. UU. FACILITAN MATERIAL ATOMICO A OTRAS NACIONES

GINEBRA — El señor Lewis L. Strauss, presidente de la Comisión de la Energía Atómica de los Estados Unidos, y que encabeza la delegación norteamericana ante la conferencia internacional sobre el uso pacífico de la energía nuclear, anunció en la sesión inaugural de la misma que su país suministrará uranio y agua pesada a otras naciones.

El señor Strauss dió la lista de estos materiales que, según dijo, será de utilidad para los países que proyectan emprender la investigación nuclear con fines pacíficos en la agricultura, la medicina y la industria. Los Estados Unidos, agregó, no han establecido un límite en cuanto a la cantidad de aquellos materiales que venderán.

Los precios informados por el Sr. Strauss son: 40 dólares por kilogramo de uranio metálico y 28 dólares por libra (454 gramos) de agua pesada. Anteriormente, la Comisión de la Energía Atómica de los Estados Unidos había establecido un precio de 25 dólares por gramo para el arrendamiento del uranio líquido, hasta con un 20 por ciento de radiactividad a los países con que los Estados Unidos han concertado acuerdos bilaterales de cooperación atómica.

PREMIO DE LA FORD MOTOR COMPANY PARA ESTUDIOS NUCLEARES

GINEBRA — Un fondo de un millón de dólares permitirá premiar todos los años a los hombres de ciencia que se hayan distinguido en los estudios e investigaciones sobre energía nuclear.

El mismo ha sido establecido por la Ford Motor Company, de los Estados Unidos y a él tendrán derecho todos los hombres de ciencia del mundo, inclusive los que viven detrás de la Cortina de Hierro, siempre que reúnan los requisitos necesarios.

La información al respecto la suministró el señor Lewis L. Strauss, que preside la delegación norteamericana ante la conferencia nuclear que se realiza actualmente en esta ciudad.

KĄ PASAKOJA GRĮŽUSIEJI IŠ SOV. SĄJUNGOS

Apie Sibire ir kitose Sov. Sąjungos darbo verų stovyklose esančius mūsų tautiečius naujų žinių parnešė ne tik vokiečių grįžusieji karo belaisviai ir civiliai internautieji, bet ir paskiausia paleistieji iš ten austrai. Neseniai į Vokietiją grįžęs Klaipėdos vokiečių H. Masuhr smulkiau papasakojo apie savo išgyvenimus. Nors ir teturėdamas tik 16 metų, jis buvo bolševikų apkaltintas, kad veikias kaip partizanas, ir nuteistas 10 metų darbo stovyklos. Jo motina ir sesuo dar ir dabar nėra paleistos iš darbo verų stovyklos prie Jenisiejaus upės. Bolševikai per tardymus šilutės MVD centriniėje stengėsi išgauti kitų partizanų vardus ir pavardes. Paskum šilutės posėdžio buvo sukviestas Sovietinės Lietuvos Respublikos augsčiausias teismas, kuris 15 suimtųjų nuteisė sunkiomis bausmėmis. Du iš jų buvo pasmerkti mirti. Iš Vilniaus su kitų 3.000 suimtųjų ešalonu buvo pasiūstas į Buchtevaigą, prie Ramiojo vandenyno, priešais Sachalino salą, už 11.200 km nuo tėvynės. Ten suimtieji mirė kaip musės. Tik per pirmąją žiemą iš 15.000 mirė 9.000. Iš ten daugelis suimtųjų buvo toliau siunčiami į aukso kasyklas arba į kitas darbo verų stovyklas, kur žiemą temperatūra siekdavo iki 70 laipsnių šalčio. Po kiek laiko H. Masuhr buvo perkeltas į Chabarovską prie Mandžūrijos pasienio Chabarovsko miestas, 1938 m. turėjęs tik apie 100.000 gyventojų, dabar jau išaugo iki 800.000. Jame dirbami tankai, traktoriai ir lėktuvai. Aplink miestą pastatyntas tankus aerodromų tinklas. Apskritai, tiek Chabarovskas, tiek kiti didieji Rusijos miestai jos rytų pasieniais smarkiai vertiami karinėmis bazėmis, teigia H. Masuhr. Jis dirbo vienoje brigadoje drauge su lietuviu Juozu Vyskupaičiu ir japonu Usumato. Ten pat buvo daug kinų.

1948 m. jis gavo pirmą laišką iš savo motinos. Ta taip pat nupasakojo, kaip partizanai pakorė Petrelių burmistą Starkutį ir likvidavo jo žmoną. Burmistras buvo viena rytą rastos pakartas miške, o jo žmona — šalia negyva. Ir šandien nieks nežino, kas tai padarė. Tačiau Starkutis buvo bolševikų saugumui nekaltai įskundęs daug vokiečių ir lietuvių, tarp jų ir tą patį H. Masuhrą. Todėl partizanai už nekaltai įskustuosius ir atsikėrijo. Petreliai yra netoli Priekulės.

Grįžę austrų belaisviai pasakoja, kad šiuo metu Sov. Sąjungos karo belaisvių stovyklose vyksta žymenai perkilnojimai. Iš garsiųjų darbo stovyklų Europos Rusijos šiaurėje visi vokiečių karo belaisviai perkeltami į geresnes stovyklas. Išskyrus nuteistuosius ligi gyvos galvos, Vorkutos, Intos ir Uchijos anglijų kasyklose ir pramonės centruose nebėsa jau užsieninių darbo verų. Viena iš tokių vokiečių karo belaisvių stovyklų yra prie Sverdlovsko, kur keturiuose atskirose būstinėse esą sutelkti apie 4.000 vokiečių.

Su paleistaisiais vokiečių karo belaisviais ar civiliais internautais grįžo į Vokietiją ir dalis Klaipėdos krašto vokiečių. Ir su laikomais Sibire dabar Vokietijoje gyvenantieji jų artimieji gali susirašinėti jau laisviau laiškais. Normaliai laiškas nueina į Sibirą per keturias savaites, o siunčiami oro paštu registruoti — net ir greičiau. Visa eilė klaipėdiečių yra išdirbę ilgą laiką pačiose žiauriausiose Sov. Sąjungos srityse, kur šalčiai žiemomis metu pasiekia iki 60 laipsnių, o vidutinė temperatūra sukasi apie 35 iki 40 laipsnių šalčio. Dabar, kaip grįžusieji teigia, jau visiems suimtiesiems leidžiama rašyti namo, nors kiti negalėjo rašyti 8 — 9 ar net 10 metų. Š. m. vasario mėn. visi Reicho vokiečiai, išskyrus tuos, kurie buvo nuteisti visam amžinui kalėti, iš ašigalio sričių buvo išgabenti toliau į pietus, kur klimatas nėra toks žiaurus. Nelaisvėje laikomi vokiečiai tikisi greitai galėsį grįžti atgal į tėvynę.

Siemet sovietai išleido visą eilę britų, skandinavų ir net vokiečių žurnalistų. Tačiau jų paskelbtaisiais aprašymais reikiška savo nepasitenkinimą gerai pažįstantieji sovietinę tikrovę, nes tuose aprašymuose tikroji sovietinė būtis kaip reikiant neatšpiejinti. Todėl pvz. „Rheinischer Merkur“ ir kiti rim-

tesnieji vokiečių spaudos organai pastebi, kad tokios kelionės į Sovietų Sąjungą tikrojo savo tikslo nepasiekia, o greičiau pasitarnauja sovietinei propagandai. Iš tikro kiekvienas iš Sov. Sąjungos darbo verų stovyklos grįžtas karo belaisvis ar civilis internautasis gali daugiau pasakyti apie sovietinę buitį, negu visi tokie keliautojai, nes bolševikai ten užsieniečių neįsileidžia.

Rusai — pirmą kartą po 16 metų įsileidžia turistus iš D. Britanijos ir kitų kraštų. Kelionė 15 dienų po Sov. Sąjungą atsieina 378 dol. Beveik visos vietos birželio 30 d. buvo jau išpirktos. Ir šias keliones Sovietai stengiasi išnaudoti savo propagandiniams reikalams.

REIKŠMINGĄ SUKAKTĮ PRISIMENANT

1940 m. liepos 23 d. JAV Valstybės Departamento vardu Sumner Welles paskelbė spaudai tokį reikšmingą (Nr. 354) pareiškimą:

Paskiausiu metu didžiai svarbūs įvykiai yra pasireiškę trijose nedidelėse Pabaltijo respublikose: Latvijoje ir Lietuvoje, kurių politinė nepriklausomybė ir teritorinis neliečiamumas buvo sąmoningai sunaikinti galingesnio kaimyno, jas priverčiant daryti skubius sprendimus.

Nuo to laiko, kai tik šių respublikų tautos susikūrė savo nepriklausomas ir demokratinės valdymosi formas, amerikiečių tauta su didele simpatija ir palankumu stebėjo jų pasigėrėtiną pažangą, pasiekę nepriklausomo gyvenimo metais. Jungtinės Amerikos Valstybės yra tvirtai pasiryžusios šių principų (teisingumo ir teisės) ir toliau laikytis, nes amerikiečių tauta yra įsitikinusi, jog šie principai, kuriais grindžiama JAV struktūra, turi būti taikomi taip pat tarptautiniam santykiavimui, idant tuo būdu būtų apsaugoti patys moderniosios civilizacijos pagrindai.

Nuo šio pareiškimo paskelbimo praėjo jau 15 metų, bet JAV šiuo nusistatymo tvirtai laikosi ir šandien. Toks JAV tvirtas nusistatymas įkvepia mums pasitikėjimo ir sutvirtina išsilaisvinimo viltis.

Tuo metu JAV užsienio politikai vadovavo neseniai miręs C. Hull. Lietuvių tauta šio teisingo ir humaniško nusistatymo niekadoms neužmirš, o amerikiečių tautą, netekusią šio žymaus valstybės vyro, nuoširdžiai užjaučia.

JAV NEPRISIDES PRIE JOKIOS SUTARTIES, KURI PRIPAŽINTŲ PAVERGTŲJŲ NE-LAISVĘ

Pabaltijo Valstybių Laisvės Komitetas, kuris ruošė New Yorke baisiojo birželio minėjimą, buvo pasiuntęs Valstybės Departamentui atitinkamą minėjimo priimtą rezoliuciją. Šiomis dienomis Komitetas gavo iš Valstybės Departamento atsakymą, kuriame šalia kitko sakoma:

„Valstybės Sekretorius Dulles neseniai pabrėžė, kad tarptautinis įtempimas yra palaikomas tos aplinkybės, kad anksčiau buvusiųjų laisvųjų kraštų nepriklausomybė ir laisvė, kuri joms buvo pažadėta, yra paneigta. Kaip JAV vyriausybės pareigūnai yra ne kartą patvirtinę, mes nesutinkame su pavergtųjų tautų likimu ir neprisidėsime prie jokio patvarlymo ar sutarties, kuri patvirtintų jų vergiją.“

KETURIŲ DIDŽIŲJŲ KONFERENCIJA ŽENEVOJE

Dešimčiai metų praėjus nuo Potsdamo konferencijos, šiomis dienomis pirmą kartą buvo ir vėl susirinkę didžiųjų valstybių galvos; ši kartą dalyvavo ir Prancūzija, kaip ketvirtasis narys. Beveik visa pasaulinė spauda ir atsakingi politikos vairininkai skelbė, kad šis įvykis gali sudaryti istorinį posūkį ir lemti tolimesnį pasaulio likimą. Kaip pagrindinis Ženevos konferencijos tikslas buvo nusakoma, kad ji turinti sumažinti šių dienų susidariusią politinę įtampą, pašalinti naujo karo grėsmę ir atidaryti vartus į pastovią taiką.

Kadangi Lietuva buvo paskutiniojo karo ypač smarkiai paliesta, tai Ženevos konferencija buvo labai svarbi ir mums.

Kalbant apie Ženevos konferencijos darbus, tenka pasidžiaugti, kad JAV prezidentas Eisenhoweris savo įžanginėje kalboje pavergtųjų tautų išlaisvinimo reikalą išskė kaip vieną iš pagrindinių įtampai sumažinti sąlygų.

Pasakydamas prieš šio JAV prezidento siūlymo svarstytinumą, Sovietų Sąjungos delegacijos vardu Bulganas apsiribojo pavergtųjų adresu pastaba, kad, esą, „liaudies demokratijos“ įsivedusios dabar jų turimą santvarką laisva valia ir kad Ženevos konferencija kištųsi į minimųjų valstybių vidaus reikalus, jei imtųsi svarstyti toje santvarkoje gyvenančių tautų reikalus. Bulganas baigė, kad niekas į Ženevos konferenciją susirinkusiųjų nėra įgaliojęs šį reikalą kelti ir svarstyti.

Ženevos konferencijos metu kiekvienos vyriausybės galva tik deklaravo sutartais reikalais savo nusistatymus — jokių diskusijų nebuvo. Galima tik pasigesti, kad ir Prancūzija, ir Didž. Britanija savo višuosė pareiškimuose pavergtųjų išlaisvinimo JAV pavyzdžiu neiškėlė. Tenka taip pat apgailestauti, kad, Sovietams pasipriešinus, nustatant Ženevos konferencijos darbotvarkę, pavergtųjų išlaisvinimas į darbų tvarką nebuvo įtrauktas. Kaip žinoma, Ženevos konferencijos darbotvarkę nustatyti buvo sutarta pavesti Keturių Didžiųjų užsienio reikalų ministeriams.

Ženevos konferencija baigėsi direktyvų paskelbimu keturiems užsienio reikalų ministeriams, kurie turės susirinkti šių metų spalio mėn. naujūn konferencijon, kurioje jau bus svarstomi konkretūs siūlymai: a) saugoma ir Vokietijos apjungimo, b) nusiginklavimo ir c) santykių tarp sovietinio ir laisvojo pasaulio praplėtimo. Šioje darbotvarkėje pavergtųjų išlaisvinimas tiesiogiai nefigūruoja.

Vertinant Ženevos konferencijos išdavas, tenka konstatuoti, kad konferencijos metu vaizdžiai išryškėjo, jog tarp laisvojo ir sovietinio pasaulio visais iškeltaisiais reikalais esama esminių, didelių nuomonių skirtumų. Sovietų siūlymai yra per dēm nukreipti į dabartines padėtis išlaikymą ir garantijų išgavimą, jog ne tik jėga, bet ir žodžiu iš laisvojo pasaulio pusės nebus kėsinamasi šią padėtį pakeisti. Iš visų Sovietų siūlymų prasikiša aiškus jų siekimas savo imperialistinius laimėjimus įtvirtinti ir įvairiomis pusiau priemonėmis demontuoti pasauliui savo tariamąjį taikingumą. Pasitarimų eigoje Sovietai nėra išskėlę nė vienu konferencijoje iškelto reikalo jokio siūlymo, kuris sudarytų pagrindą tikėti, kad Sovietai yra iš esmės linkę keisti savo lingšiolinę grobimų politiką ir būti linkę ieškoti teisingumu bei teise pagrįstų sprendimų.

Pavergtųjų tautų likimo reikalu konferencijos eiga įrodė, kad Sovietų paskutiniū metu dažnai kartojami pareiškimai, sakysime, Pabaltijo valstybių atžvilgiu, esą, toms tautos nepriklausomybės laikais „liūdna vasalų dalia kapitalistiniams kraštams vergauti buvo skirta“, o raudonajai armijai okupavus šiuos kraštus, „liaudies pasipiktinimo banga nušlavė antitautinę reakcinę santvarką“, yra ne atsitiktiniai, bet atvaizduoja Sovietų pasiekimus siekimus agresijai pridengti.

Tuo būdu Ženevos konferencijos proga tik pasitvirtino, kad mums labiausiai rūpimu reikalu — pavergtųjų tautų išlaisvinimo — Sovietai nė nemano taikyti jų pačių po Belgrado viešnagės skelbiamų šūkių, kad kiekviena tauta turi teisę laisvai apsispręsti ir pati pasirinkti sau tinkamą valstybinę formą. Sovietų teigimu, pavergtosios už geležinės uždangos esančios tautos jau, esą, laisvai apsisprendusios, ir Sovietų naujieji šūkių nebent tinka tik šioje geležinės uždangos pusė-

je gyvenančioms tautoms.

Kalbant apie mūsų pasirengimus lietuviškoje plėtmėje, tenka apgailestauti, kad, nepaisant VLIKo pastangų, prieš Ženevos konferenciją VLIKo pirmininko pasitarimas su diplomatais neįvyko, ir nebuvo pasiekta nei vieningo nusistatymo, nei vieningo klausimo pastatymo.

Kaip žinome, VLIKas pritarė ir rėmė

Pavergtųjų Europos Tautų Seimo sesijoje Strasbūre visų pavergtųjų vieningai priimtą nusistatymą, kad dabartinės pasaulinės įtampos sumažinti be Sovietų pavergtųjų tautų išlaisvinimo yra neįmanoma, kad daugiau kaip 100 mil. europiečių pavergimas sudaro vieną iš pagrindinių šios įtampos priežasčių, kurios nepašalinus, negali būti nei taikos, nei ramumo.

VLIKas buvo įsitikinęs, kad Ženevos konferencijoje — ar mums no-

Sv. Cecilijos Mergaičių choras išpildė do meninę programą Lietuvių Salėje per J. Ekskelencijos V. Brizgio ir Prelatų pagerbtuves rugpjūčio 7 d. Paveiksle matyti choro dirigentas V. Rymavičius ir pianistė Eugenija Čikštaitė

rint ar nenorint — pavergtųjų, taigi ir Lietuvos, reikalas neturėtų būti apeitas, nes jis organiškai siejasi su visa šios konferencijos problematika. Vykdomosios Tarybos buvo nutarta atskirti memorandumų neteikti, o remti Alto ir Pavergtųjų Tautų Seimo ryšium su Keturių konferencija padarytus žygius. Kaip žinoma, Pavergtųjų Tautų Seimo buvo prašoma, kad Ženevos konferencijos proga būtų imtasi žygių padaryti galą Sovietų okupacijai ir leisti pasiaukinti laisvais rinkimais,

tuo būdu sudarant sąlygas atsistoti vyriausybei, atitinkančiai tautos valią. Numatant Vliko ir diplomatų pasitarimą, Vliko turėta galvoje, kad mūsų diplomatai Pavergtųjų Tautų Seimo rezoliucijas paremtų ir įteiktų vyriausybėms, prie kurių jie yra akredituoti. Mūsų žiniomis, šių rezoliucijų mūsų diplomatiniai atstovai neįteikė. Ten, kur mūsų diplomatiniai atstovai ryšium su Keturių konferencija įteikė notus, kiek mums tų notų turinys yra žinomas, jie yra dėstę Sovietų agresijos neteisėtumą, nurodę lietuvių tautos pasipriešinimą Sovietų užmačioms ir praše nepripažinti Sovietų okupacijos padarinių ir nesudaryti jokių sutarčių, kurios įteisintų ar pratęstų Lietuvos pavergimą.

Pačioje Ženevoje konferencijos metu visos trys Pabaltijo valstybės turėjo savo stebėtojus, kurie visą laiką tarp savęs palaikė glaudžius ryšius ir buvo pasiruošę viskuo padėti, jei būtų buvę pradėti svarstyti pavergtųjų tautų reikalai. Nežinant, kas Ženevos konferencijos metu užsienio reikalų ministerių pasitarimuose, kurie vyko uždaramis durimis buvo šiuo ir kitais reikalais kalbama, galima tik apgailestauti, kad laisvojo pasaulio buvo lengvai pasiduota Sovietų įtaigojimams išjungti pavergtųjų padėties svarstymą.

Po Ženevos konferencijos darant išvadą mūsų tolimesnei veiklai, tektų atžymėti:

1. Mūsų išlaisvinimo kova turi būti suintensyvinama ir toliau tęsiama visomis priemonėmis per Pavergtųjų Europos Tautų Seimą apjungiant visų pavergtųjų pastangas ir ypatinai glaudžiai bendradarbiaujant su mūsų kaimynais latviais ir estais.
2. Didžiausias visų pavergtųjų dėmesys turi būti nukreiptas laimėti viso laisvojo pasaulio valstybių palankumui, kad visas demokratinis pasaulis vieningai pastatytų Sovietams reikalavimą grąžinti pavergtosioms tautoms laisvę. Reikia

visais būdais stengtis, kad nebūtų sudaryta su Sovietais jokių susitarimų, kurie garantuotų Sovietų sudarytąją padėtį ir grėstų pavergimą pratęsti.

3. Artimiausiu metu turėtų būti nuodugnai peržiūrėta ir sukonkrečiuota mūsų tolimesnės veiklos programa atkreipiant dėmesį į Ženevos konferencijos patyrimus. Turėtų būti ir toliau siekiama mūsų laisvini mo veiklą suderinti su visais kitais veiksniais. Turint galvoje, kad Vliką sudarančių grupių yra nutarta šį rudenį šaukti JAV-se Vliko sesiją praplėstų atstovavimu, ši proga turėtų būti panaudota artimiausiai laisvini mo programai nustatyti.

Niekas nelaukė, kad Ženevos konferencija jau atneš mūsų išlaisvinimą. Neigiamas Sovietų nusistatymas pavergtųjų atžvilgiu buvo žinomas. Ženevos konferencija tik pa-

LIETUVIAI K visame Pasaulyje

ELTOS ŽINIOS VOKIETIJA

VOKIETIJOS LB VADOVŲ SUVAŽIAVIMAS

Š. m. liepos 21 — 23 dienomis Vasario 16 d. gimnazijoje buvo sukvietas LB Vokietijos apylinkių pirmininkų, seniūnų, mokytojų ir įgaliotinių prie pabėgėlių ministerijos atskiruose Vokietijos kraštuose veikiančių patariamųjų komisijų suvažiavimas. Dalyvavo apie 70 žmonių. Suvažiavimą atidarė Vokietijos krašto valdybos pirm. inž. Pr. Zundė. Darbo prezidiumą sudarė I. Apyrubis, A. Survila ir A. Žemaitis. Pamaldas evangelikams atlaikė — senj. A. Kelleris, o katalikams — kun. A. Bunga. Suvažiavimą Vliko ir VT vardu pasveikino jos pirm. K. Šalkauskas, MLT prezidiumo vardu — jo pirm. E. Simonaitis ir kt.

→ Vokiečių „Des Spiegel“ Nr. 29/1955 rašo, kad JAV užpultos gintys atominiiais ginklais. Šiuo metu JAV turinčios iš viso per 10.000 atominių bombų, atominių granatų ir kitokių atominių užtaisų. 1955 m. pagaminta 45 megatonų vand. bomba atstotų 1955 m. B — 29 supertvirtovės tipo 11.250.000 lėktuvų galimą numesti bombų krūvį. Žurnalo apskaičiavimu, iš 335 per „Carte Blanche“ operaciją numestų atominių bombų 268 nukrito vokiečių žemėje. Atsargia apskaičiavus, tai reikšia, kad 1,7 mil. gyventojų buvo užmušti ir 3,5 mil. sužeisti. Kiek nukentėjo nuo radijo aktyvių spindulių, atomo speciakrito vokiečių žemėje. Atsargiai apvokiečių karinio eksperto Bonino nuomone, turi būti surasta priemonė, kaip padaryti neįmanomą Sovietų staigų puolimą, taip pat kaip reiktų užkirsti kelią ir sustabdyti staigų Sovietų šarvuotųjų dalinių prasižėimą.

→ Sov. Sąjunga, kuri 1943 — 1945 kasmet pagamindavo apytikriai po 30.000 šarvuotųjų, 40.000 lėktuvų ir 120.000 pabūklų, nemažai jų pagamina ir dabar — bent nėra atsilikusi nei su stambiąja pramone, nei su karine, kaip tai kai kas norėtų įrodinėti. UP žiniomis, Sov. Sąjunga pataraisiais mėnesiais

didžiausioje paslapytje rytinėje Vokietijoje stovinčius savo dalinius apginklavo naujais vidutinio dydžio šarvuočiais „T. 54“, galinčiais sėkmingai kautis su NATO dalinių turimais „M 48 Paton“ ir britų „Centurion III“.

→ 1955 m. liepos 19 d. Muenchene buvo sušauktas užsieniečių patariamiosios tarybos prie Bavarijos Darbo ir Socialinių Reikalų Ministerijos posėdis. Jame dalyvavo pats JT aukšt. komisaras van Heuven Goedhart su atstovu Muenchene Terrilonu, vokiečių įvairių žinybų, tarptautinių ir vokiečių šalpos orjų ir ben. užsieniečių atstovai. Posėdžiui pirmininkavo vyriausybės direkt. Nentwigas. **Balfui atstovavo Iz. Ruginius.** Buvo apsvaistyta visa eilė užsieniečiams aktualių reikalų. Dir. Nentwigas pareiškė, kad benamiai užsieniečiai per 2 metus turį būti įjungti į Vokietijos ūkinį procesą, nes užsieniečiai negalį būti daugiau tokiose sąlygose laikomi be darbo.

JUNGT. AMER. VALST.

→ Liepos 17 d. Čikagoje buvo suruoštas įspūdingas Dariaus ir Girėno skridimo per Atlantą minėjimas. Jį aplankė minios lietuvių. Tarp kitų vėliavų laisvai plevėso ir iš Lietuvos atvežta šaulių S-gos vėliava. Minėjime ypač gausiai dalyvavo karė veteranai, o daugiau kaip 50.000 amerikiečių stebėjo gatvėmis vykusias eitynes. Lietuvos konsulas Dr. P. Daužvardis priminė Lietuvos tautos didvyrišką kovą su bolševikiniais prispaudžiais. Minėjimas praėjo Dariaus ir Girėno testamentine dvasia: nesigailėti savo jėgų Lietuvai! Per iškilmes ypač šiltai apie lietuvius ir Lietuvos bylą atsiliepė senat. Wiley, pabrėžęs, kad dabar ryšiai tarp Amerikos ir Lietuvos yra jau daug glaudesni. Jei ir visos Kremliaus tironų tamsybės būtų sutelktos užgesinti lietuvių širdyse vilties liepsną — jos vis tiek neužgesins, nes laisvės savajam kraštui siekia viso pasaulio Lietuvai.

→ Lietuvos vazuų albumo „Tėvynė Lietuva“ II-jį leidimą, susitarusi su autorium V. Augustinu, leidžia „Ateities“. Įvadą parašė prof. J. Brazaitis. Leidimas perredaguotas ir papildytas.

→ Čikagoje įsisteigęs Lituanistikos Institutas nutarė išleisti prof. Šapokos parašytą veikalą „Vilniaus miesto istorija“. Veikale peržvelgiama Vilniaus istorija nuo jo įkūrimo laikų.

OLANDIJA

→ Karalienė vaišino pabaltiečių vaikus. Olandijos karalienė Juliana pasikvietė pas save 22 pabaltiečių ir jugoslavų vaikus, kuriuos pavaišino ir gausiai apdovanojo. Tai tremtinių vaikai, kurie buvo atvežti iš Austrijos į Olandiją praleisti vasaros atostogų. Olandai apmokėjo visą kelionę ir gavė vaikams visą išlaikymą. Karalienė pakalbino kiekvieną vaiką, teiravosi apie jų gimtuosius kraštus, domėjosi, kur jiems geriau, svetur ar tėviškėje.

Tam tikras skaičius pabaltiečių, jų tarpe ir lietuvių vaikų, šią vasarą pakviesti praleisti atostogas Šveicarijoje, Danijoje, Švedijoje ir Norvegijoje.

ŠVEICARIJA

→ Europos LB pirmininkų šiemetinis suvažiavimas kviečiamas Zuerico mieste, Šveicarijoje, š. m. rugpjūčio 6 — 7 dienomis. Į jį vyks VLIKo ir VT pirmininkai.

du už tautos gyvybę kalbėti ir kovoti, pačią tautą keldami ir samonindami, taip šiandien išėivijos vardu jos tautinę gyvybę apsaugoti, ja pačią samoninti išėina tautinės ben-nės organizacija, jos žmonės, neretai taip pat negausų užnagarį teturėdami. Kelias betgi yra teisingas, nes vienintelis. Arba mes, ir neturėdami savo valstybės, pajėgsime, kaip savo laikų izraėlėtai sudaryti savo tautinės ben-nės organizaciją, kad išliktume, kas esame, arba mes panažū išnyksime. Bendruomenės organizacija yra nu-lietuvojimo srovei užtvanka. Jos negali atstoti nei parapijos, nei draugijos, kurios tėra ne kas kita, kaip skersai srovė išėisti tinklai. Jie srovės negali sulaukyti, tų vieną kitą žuvį.

V. Vaitiekūnas

Kelias ar takelis?

Lietuviai žino priežodį — nemesk kelio dėl takelio. Gerb. L. Sruoga Arg. Lietuvių Bendruomenės penkmečio proga („Laikas“ No. 142), manding, kaip tiktai kelia priešingą mintį — mesti bendruomenės kelią ir pasukti veikiančiųjų draugijų bei klubų takais. Ben-nės penkmečio apžvalgoje, konstatavęs, kad Ben-nės Valdybos ir Tarybos gyvavimui vienintelis pamatas yra apylinkės su savo nariais ir pajamomis, gerb. L. Sruoga daro išvadą, kad 3 ar 4 apylinkės yra permažas kūnas didžiulei galvai — Ben-nės Valdybai ir Tarybai. Vietoj tokios „pabaisyos“ autorius siūlo (1) Bendruomenės apylinkes paversti savarankiškais vietiniais klubais, (2) vietoj Ben-nės Valdybos sudaryti veikiančiųjų org-jų tarybą. Esą ben-nės apylinkių tinklų sąlygos labai sunkios, nes „kur daugiau gyvena lietuvių, ten jau veikia savisąpalpinės organizacijos“.

Nors nesu argentinietis, tačiau, nepaprastai brangindamas ben-nės idėją, bendruomenės organizaciją laikydamas vienintele veiksminga priemone mūsų išėivijos tautinei dvasiai išlaikyti, neiškenciu neišterpės, kad liečiamas ben-nės likimas.

Mano supratimu gerb. Sruogos išvada, kad 3 ar 4 ben-nės apylinkės yra permažas kūnas Ben-nės Valdybai, yra klaidinga, nes esmėje Ben-nės Valdyba yra ne tik 3 ar 4 veikiančiųjų apylinkių galva, bet visos Argentinijos lietuvių ben-nės. Tokia yra ben-nės organų prasmė. Antraip ben-nė nieku nesiskirtų nuo kiekvienos kitos draugijos. O kad tuo tarpu VEIKSMINGAI ben-nėje reikišias tik nežymus lietuvių kiekis, tai tas nei bendruomenės organų, nei Ben-nės Valdybos reikšmės nekeičia, o tik valdybos uždavinių vykdymą apsunkina. Šia proga man prisimena vienas misioninkas. Kai jis paprašė vyskupų

leisti steigti parapiją, vyskupas pasiteiravo, kiek parapijiečių jis turįs. Misioninkas paaiškino, kad tuo tarpu tik 3 — save patį ir zakristijoną su žmona, bet parapija reikalinga būsimiems parapijiečiams, nes apylinkė tirštai gyvenama. Ir ben-nės organai yra ne tik tiems lietuviams, kurie gyvai reikišias (jiems kaip tik ben-nės pagalba ko mažiau reikalinga), bet labiausiai tiems, kurie pasyviai laikosi, o už vis labiau jaunimui, kuris savaimingai reikišias nė negali.

Lygiai netikslingas, mano supratimu, gerb. Sruogos siūlymas Bendruomenės Valdybą pakeisti veikiančiųjų draugijų sudėtinu organu. Argi galima kad ir gerus kaimynų žingsnių ir vežimą sukinkius gauti automobilį? Ben-nės Valdyba yra VISŲ LIETUVIŲ, visos bendruomenės ir šia prasme jos negali atstoti veikiančiųjų draugijų sudėtinis organas, kuris visada bus tik ū draugijų organas. Draugijos yra nepaamamos ben-nės uždavinių talkininkės, bet jos negali tapti ben-nės pakaitalu.

Yra natūralu, kad senosios išėivijos kolonijose ben-nės pati idėja, juo labiau ben-nės organizacija sunkiai leidžia šaknis. Antai, ir JAV Lietuvių Ben-nės rinkimuose tedalyvavo 6916 balsuotojų iš tariamo milijono lietuvių. O vien savišalpiniai susivienijimai skaičiuoja per 20.000 narių. O kur 123 parapijų nariai! Ir visdėlto JAV lietuvių visos bendruomenės organai yra tu 7000 rinktieji. Ir jų kompetencijos tautinei dvasiai išlaikyti niekas neginėja. Tarp kita ko savitarpinė pagalba įeina į bendruomenės uždavinius. Tačiau savišalpinės draugijos ben-nės uždavinių niekada neapėrė.

Kaip savo laikų aušrininkai, varpininkai, sargininkai, tik saujele susipratusių lietuvių užnagaryje turėdami, išėjo visos mūsų tautos var-

Moteris ir GYVENIMAS

Kokia moteris patinka vyrams?

Northwestern universiteto psichologas George W. Crane, Ph. D., M. D., savo knygoje „Pritaikintoji psichologija“ duoda tyrinėjimų rezultatus dviejose klausimų grupėse: viena apima moterų vertinimą, kita — vyrų.

Buvo apklausiama žymus skaičius nevedusių vyrų 17 — 46 metų amžiaus. Jie pasisakė apie teigiamas ir neigiamas moterų savybes, su kuriomis jie bendravo.

Šį įdomų pranešimą paduoda „Draugas“ Moterų skyriuje, kurį patiekiamo ir Argentinos „Laiko“ skaitytojams.

TEIGIAMOS MOTERŲ SAVYBĖS, PATINKANČIOS VYRAMS:

Mėgsta gėles; įdomiai veda pasikalbėjimą; turi gerą humoro jausmą. Religinė — turi augštesnių idealų ir dalyvauja parapijos veikloje. Gera šeimininkė: svečiai jaučiasi jos namuose jaukiai ir visad laukiami. Skoningai rėdosi: atitinkamai savo figūrai bei asmenybei. Gina savo idealus ir religiją. Gera virėja: žino virimo meną. Rašo įdomius ir malonius laiškus; turinti originalumo ir išminties. Sveika, sportininkė, mėgstanti gamtą. Yra to pat tikėjimo, kaip ir jos pasirinktas. Myli vaikus ir namus. Gera siuvėja: sugebanti pasisiūti sau rūbus.

Moteriška. Neseka vyriškų rūbų ir elgesio. Padeda savo draugui jo darbe ar pamokose ir padrašina jį progresuoti. Rūpestinga ir taktiška su žmonėmis, įskaitant draugų tėvus ir jo ankstyvesnius draugus. Įdomiausi kultūriniai dalykai, kaip muzika, menas, geromis knygomis. Garbinga ir ištikima. Pritaikoma. Gali būti rimta ar linksmas pagal laiką ir progą. Išlaiko gyvenimo entuziazmą, vieton įkyraus ir ciniško elgesio. Simpatinga ir nuoširdi. Stengiasi padėti nelaimėje. Yra lygios nuotikos ir susivaldanti.

Kilus iš geros šeimos, darbi. Tėvai yra malonūs ir demokratiški.

Parausta susijaudinimo metu arba ir apsvierkia patoso ar nepaprastos nelaimės metu. Turi socialinių palinkimų, kurie gali pasireikšti grupiniais žaidimais ir t. t. Priklauso ar priklausė literatūros ar kitai kūrybingai organizacijai. Yra gera ir nesavanaudė. Duoda atitinkamą sumą iš savo pinigų visuomeninėms šalpos ir religinėms organizacijoms. Turi švelnų ir patrauklų balsą. Elgiasi pagal amžių.

NEIGIAMOS MOTERŲ SAVYBĖS, NEPATINKANČIOS VYRAMS:

Ryškiai raudonai lakuoja nagus. Dažnai kojinių siūlės kreivos. Įtarianti ir pavydi. Flirtuoja su kitais vyrais. Perdaug kalba apie kitus vyrus. Rodo savo tuštybę. Rūko ir lėšia. Naudoja alkoholį ir narkotikus. Pasakoja vulgarias istorijas. Viešai taisy draugo kalbą ir veiksmus. Viešai puošiasi — dažosi, pudruojasi ir pan. Per laisva. Svoris aštrus, gerokai, negu normalus. Kilusi iš atsisakyusių tėvų. Kalba filmo ar koncerto metu. Yra neblogas elgesio prie stalo: valgo su pirštais, čiupinėja dantis ir t. t. Išdidai, kaip povas.

Neturi savo nuomonės: yra tikra mados vergė. Netaupi: negali išgyventi iš algos. Perdaug prietaringa. Išdidai ir nenatūrali kalboje ir veiksmuose. Siekia augštybių. Turi sugadinto vaiko temperamentą ar yra išpaikinta vienturtė. Stengiasi parodyti savo didesnius sugebėjimus, talentą ar išsiskirkimą. Perryškia savo apsirovimus. Nešioja perdaug brangenybių, keistą skrybėlę, apnuogintus pečius ir t. t. Dirbtina išvaizda. Per tyli ir rezervuota. Priekabi ir linkusi į barnius, dažnai ginčijasi. Šalta. Be reikiamo nuoširdumo, žmoniškumo ir draugiškumo. Sustingus ir formali. Neustoja į ieškojusių nemalonių praetis dalykų. Atsidavusi karjerai ar pinigų garbintoja. Ciniška Niekuo nepasitikinti. Kartą kuo nusivylusi.

J. S.

pats klystų. Be savo merginos, gerbia ir kitas moteris. Rodo pagarbą savo tėvams, seserims ar broliams.

Simpatingas ir nuoširdus. Lygauti būdo ir susivaldęs. Gerai sugyvena su žmonėmis, tarp jų ir su merginos motina. Eina į virtuvę ir padeda ruošoj. Punktualus pasimatymuose. Yra geras šokėjas. Mandagus ir vyriškas, mėgiamas vyrų. Pasako merginai paslaptis. Ja pasitiki ir klausia nuomonės. Ištikimas, jei susizadėjęs ir pastoviai jos laikosi. Visuomet kalba gerai apie visus. Neprietaringas ir nesiauraprotis. Kiliš iš geros šeimos — malonios, demokratiškos.

Padrašina merginą laikytis jos idealų, vietoje, kad juos slopintų. Uolus ir gali palaikyti darbą. Įdomiai užima svečius. Gerai apsiskaitęs. Be sporto gali diskutuoti ir kitus einamuosius įvykius. Turi muzikinių sugebėjimų, pvz. gali dainuoti, skambinti pianu, groti ir t. t. Drąsus ir stiprus, bet malonus ir mandagus. Mėgsta įvairius valgius. Entuziastas ir gyvas. Linksmas. Nelečias ir nebekraujis. Duoda dovanas, kurios naudingos. Parodo administracinius sugebėjimus. Gali sakyti kalbą. Pasitikįs savimi. Morališkai ir fiziškai švarus.

MOTERŲ NEMĖGIAMOS VYRŲ ŽYMĖS:

Viešai kritikuoja savo draugę. Pasimatymo metu bando flirtuoti su kitomis. Nepakankamai dažnai keičia ir plauną kojines. Atsiraukėja be atsiprašymo, viešai čiupinėja nosį ar dantis. Tuščias ir pasakoja nešvarias istorijas. Įtariąs ir pavydi. Geria alkoholį. Meluoja. Nepatikimas. Perdaug savimeilus. Nemėgsta, kad jo mergina išsina kur nors su kitais vyrais, net su merginomis. „Mamos vaikas“ ar vienturtis sūnus. Atkaklus — retai prisipažįsta, kad klydo ir retai atsiprašo. Viešai pasakoja apie merginą nemalonus dalykus. Šaiposi ir vaiposi, jei neturi savo pažūros. Rūko. Cinikas.

Perdaug užsidaręs. Nemėgsta pasimatymų, suėjimų, sokių ar kitu visuomeninių reikalų. Retai pats užsidirba pinigų. Gyvena iš tėvų, brolių, seserų ir t. t. Netaktiškas ir grubus. Nelengvai randa draugų. Mėgsta žmones nervinti. Blogai elgiasi prie stalo. Nešioja labai ryškios spalvos drabužius. Neapsprendžias. Negali susidaryti savo nuomonės. Svyruoja. Pastovus „ožys“. Visuomet kaltina kitus už savo klaidas ir nepasisekimus. Nemandagus: neatsistoja, kai mergina keliasi nuo stalo, nepalaiko jai paltą ar neatidaro durų ir t. t.

Egoistas. Dažniausiai kalba apie save. Aiškiai parodo nuobodulį. Nemėgina pataisyti savo susierzinimo. Giriasi apie savo pasisekimus su kitomis moterimis. Gėdiasi savo tėvų ar namų ir nepristato jiems savo merginos.

J. S.

LIETUVIŲ MOTERŲ KLUBO Italijoje Pirmininkės V. Lorzaitienės laiškas Moterų Klubų Gen. Federacijos Kongresui, įvykusiame Ženevoje 1955 m. gegužės mėn. 30 — 31 d. d.

Man tenka garbė ir malonumas pasveikinti kongresą Baltijos Moterų Tarybos Lietuvių Klubo Italijoje vardu ir taip pat išreikšti pasitenkinimą, kad mažą grupę lietuvių moterų, prisiglaudusių svetinėj Italijoje taip pat priklausio prie Federacijos, turinčios savo eilėse daug milijonų narių.

Vienas gražiausių Federacijos tikslų yra jungti laisvojo pasaulio moteris ir plėsti jų tarpe susipratimą ir draugiškumą, prisidedant tuo būdu prie taikingo žmonijos progreso patikrinimo. Aš gaunu daug laišku iš Federacijos narių. Jie yra pilni pasitenkinimo ir gyvenimo džiaugsmo, nes juos rašo mo-

PETRAS ARMINAS

KELEIVIAI IR ŠUNES

Per kaimą sutemus keleiviai du ėjo
Ir meiliai tarp savęs patyka kalbėjo,
Tik štai iš po vartų sulėjo šunytiš,
Pamatė keleivius ir ėmė juos vytis. —
Ir antras, ir trečias išbėgo ant kelio;
Ir taip susirinkę lojo ant žmogelių. —
Jau akmeniu mesti keleivis viens taikė,
Bet antras jo sėbras jam ranką sulaikė:
„Et, broli, palauki, ar gali tikėti,
Kad akmeniū šunį priversi tylėti!
Keliukiva mudu, nusibos jiems loti,
Matys jog nebijom, ir turės nustoti!“
Teisybę pasakė: vos varsną nuėjo,
Jau šunes mažumą nutilti pradėjo;
Kad prieteliai varstą koki nukeliavo,
Jau šunes gulėjo visi namuos savo.

Žmogeli! jei tavo yra sąžinė gryna,
Nepaisyk, kad šlovę tau plėšo kaimynai,
Teisingu keliu eik — žinoki, jog paikas,
Nors loja — nustoja, kai pereina laikas.

terys, kurios gyvena savo krašte, turi savus namus, savo mylimas šeimas ir kurios dėl to gali ramiai dalyvauti įvairios rūšies visuomenės veikloje. Šie laisvalaikis primena man tuos laikus, kai Lietuvos moteris savo laisvame nepriklausomame krašte intensyviai ir su pasisekimu taip pat dirbo savo Tėvynei.

Dėja, jau penkiolika metų mūsų kraštas yra okupuotas žiaurais ir pavojingo priešo. Jis pagrobė mūsų namus, išskleidė Sibire daug tūkstančių mūsų šeimų. Skaitlingos lietuvės buvo priverstos ieškoti prieglaudos vakarų kraštuose, kurie nežūrint svetimumo negali atstoti savojo krašto šilumos ir globos. Todėl mes negalime turėti tokio gyvenimo, kaip laisvojo pasaulio moteris. Mes ilginės mūsų krašto, mūsų namų, mūsų šeimų ir artimųjų, kurių likimas mums nežinomas, nes sovietai laiko dideliu nusikaltime ne tik siuntimą laisvą į užsienį, bet ir jų gamimą iš vakarų.

Sovietai visomis priemonėmis stengiasi privilioti mus grįžti į Lietuvą, ypač jie tvirtina, kad gyvenimo sąlygos Lietuvoje neva esančios pagerėjusios. Mes tačiau turime žinių, kad mūsų kraštas, kadaise žydėjęs ir klestėjęs laisvėje, dabar yra paverstas viena didele koncentracijos stovykla, kurioje galima rasti tik skurdą. Bet ne skurdas sulauko mus nuo grįžimo. Mes esame pripratusios dirbti ir kvoti su sunkumais. Mes negrįžtame todėl, kad atsisakome pripažinti sovietų okupaciją ir atsisakome su sovietais bendradarbiauti.

Girdėdamos dabar kalbas apie koegzistencijos ir bendradarbiavimo su sovietais reikalingumą, mes moteris iš už geležinės uždangos ima baimė, kad laisvasis pasaulis nepradėtų užmiršti kas yra komunizmas, kiek nelaimių jis padarė ir dar padarys žmonijai. Komunizmas niekad nesiliovė kovojęs prieš religiją, laisvę ir žmogaus teises. Jis visados kėsina sunaikinti tas vertybes, be kurių negali būti nei tikros pastovios taikos, nei iš civilizacijos.

Todėl mes esame susirūpinusios, kad pasaulis nesumažintų atsargumo priemonių, kurios reikalingos prieš komunizmą, nes ne tik mūsų laisvė, bet ir visos žmonijos likimas priklauso nuo sugebėjimo pasipriešinti raudonam pavojui. Mes tikimės, kad laisvas pasaulis nesumažins savo budrumo ir nenustos teikti moralinę pagalbą bei rodo simpatiją bolševikų užvaldytiems kraštams.

Mes giliai tikime, kad teisingumas ir laisvės idėja laimės, kad tarptautinė santvarka, kuri buvo taip niekšiška Hitlerio ir Stalino sąmokslu sumindžiota, bus vėl atstatyta ir kad tokiu būdu visi sovietų užvaldyti kraštai atgaus laisvę. Mes esame įsitikinusios, kad šitie mūsų troškimai ir interesai sutampa su laisvojo pasaulio interesais. Milijonai moterų už geležinės uždangos nenustoja viltingai, kad bolševikų viešpatavimui turi ateiti galias. Jos meldžiasi, kad vadinamoji koegzistencija nesugriautų jos vilčių.

Lietuvių Moterų Klubas Italijoje linki Kongresui geriausio pasisekimo darbe ir prašo paremti kiek galima moterų iš už geležinės uždangos siekimą prisidėti prie jų kraštų laisvės atstatymo ir gražinimo į laisvų tautų šeimą.

Mes pareiškime širdingą padėką

isoms Vakarų valstybėms ir ypatingai Jungtinėms Amerikoms Valstybėms, kurios tamsiausiomis mūsų gyvenimo valandomis palaikė mūsų teisingą bylą ir rodė mums savo palankumą.

Galop, aš laikau savo malonią pareigą pasveikinti Kongresą ir Lietuvių Moterų Klubą Vokietijoje vardu. Tų organizacijų narių neuilstamas ir naudingas darbas jaunuomenės ir senių bei ligonių tarpe, jų prisidėjimas prie sustiprinimo moralės ir lietuviybės tremties valandėje, sudaro didelį įnašą į kovą už laisvę ir yra gražus moterų veiklos pavyzdys.

IR EGIPTO MOTERYS JAU TURI TEISES

„Amerikos moteris turi didžiausią laisvę pasaulyje“ — pareiškė p. Doria Shafik, Egipto moterų teisių kovotoja, atvykusi iš Kairo į Chicago. Ji yra Egipto sufragetė, pasivadavinusi Nilo dukterimis, vadė.

Šioji įspūdinga brunetė neprapūsta seno posakio, kad moters vieta esanti namuose. Ji tvirtina, kad moteris negali praleisti 24 val. namuose, jos vieta yra ir visuomenėje, lygiai kaip ir jos vyro. Praeitų metų kovo mėn. ji suorganizavo 15 moterų ir paskelbė bado streiką. Tada egiptietės neturėjo teisės nei balsuoti nei būti renkamos. Per penkias dienas tos moteris nieko nevalgė, gyvendamos Kairo spaudos būstinėje, kur buvo rašoma naujoji konstitucija. Jos miegojo ant grindų ir buvo praeiti mindžiojamos. Po penkių dienų joms apsigrūs buvo nuvežtos į ligoninę. Ten jos badavo dar tris dienas. Pagaliau jas pasiekė linksma žinia: naujoji konstitucija pripažino moterų teises.

MOTERYS RŪKO SKIRTINGAI

Vienas labai žymus psichologas ir kartu puikus detektyvas tik pažvelgęs į cigarečių nuorūkas gali pasakyti kieno jos yra paliktos — vyro ar moters. Remdamasis skrupulingu observavimu jis priėjo išvados, kad ne viena moteris, bet ir tos, kurios yra didelės „pypinkinės“ neprilygsta vyrų rūkymo būdui. Moteris rūko visai skirtingai. Nervams nuraminti ir vyrai ir moteris griebiasi cigaretės. Tuo tarpu kai susinervavę vyrai dega cigaretę vieną po kitos vos kelius dūmus patraukę, moteris gi išrūko ją iki mažiausios nuorūkos.

KREMAI IR MULLAS

Southern Californijos universiteto profesorius dr. A. Ayers skelbia, kad vartojimas veidui perdaug kremai ir permažai muilo ir vandens, gali sudaryti įalankias sąlygas veistisodoje mikroskopiniams grybeliams, kurie gali būti priežastimi niežėjimo veido odos šiukštumo ir paraudimo.

PIRMOJI SVEDJOS BURMISTRE

Katarina Bismarck 26 metų, Svalos miesto išrinkta pirmąja Svedijos burmistre. Prieš tai ji yra buvusi prokurorė ir apskrities teisėja.

* Moteris sumaišo viską. Kai jas įsileidė į savo gyvenimą, pastebė, kad moteris vairuoja į vieną pusę, o pats į kitą!

Bernard Shaw

* Dantys gali sugesti nuo nuolatino rūpėsčio. N. Jersey valstijoje S. Amerikoje vienam žmogui atsirado 9 skylės dantyse trijų savaičių bėgyje, kad jis buvo ypatingai susirūpinęs dėl savo šeimos reikalų.

Jo Ekselencijos Vysk. V. Brizgio linkėjimas Lietuvių Kolonijos Tautiniam (LKT) Muziejui įrašytas Muziejaus albume apsilankymo metu.

„Buenos Aires Lietuvių Meno Muziejaus pradžios proga linkime, kad ir šiame tolimame krašte liktų mūsų dvasios, kultūros, meno nesunkstą pėdsakai, kurie mūsų jau nimui ir svetimiems pasakytų, kas mes esame ir ką lietuviai iš savo žė mes sieloje svetur išsiuvežė“.

5 d. rugpjūčio, 1955 m.

† Vysk. V. Brizgys.

Kokius vyrus pasirenka moteris?

Tęsdamas toliau Northwestern universiteto psichologo George W. Crane tyrinėjimų išvadas, duodame moterų nuomonę apie vyrus.

TEIGIAMOS VYRŲ ŽYMĖS, PATINKANČIOS MOTERIMS:

Atsimena gimtadienius, sukaktis ir t. t. Dažnai sako komplimentus dėl moterų išvaizdos, drabužių, virimo ir t. t. Mandagus jos tėvams ir draugams. Svarios išvaizdos — plaukai nukirpti, nusiskutęs, batai nuvalyti, eilutė sulyginta. Sveikas ir atletiškas, mėgsta sportą.

Myli vaikus. Pastovus darbininkas ar geras studentas. Ambicingas — dirba ir studijuoja laisvu laiku, kad gautų paaugstinimą, progresuoti. Kartais nusteina mer-

giną su saldinais, gėlėmis ar kitomis dovanomis. Lanko bažnyčią ir padrašina merginą būti aktyviai. Turi gerą humoro jausmą ir gali pasijuokti iš savęs. Geraširdis, tačiau ne pasirodęs. Pasitikįs ir pozityvios asmenybės. Tikras ir išlaikęs pusiausvyrą elgesyje. Atsargus ir švelnus meilėje. Rašo įdomius ir linksmus laiškus. Yra originalus ir išmintingas.

Įdomiausi kultūriniai dalykai, kaip tai, geromis knygomis, muzika, menas. Turi augštesnių idealų ir tvirtai įsitikinęs apie tai, kas yra gera ar bloga. Kalbėdamas, žiūri tiesiai į asmenį. Nuoširdus, nesikeičias žvilgsnyje. Niekad neina ramai piktas. Nors reikalus pervarstyti ir vertina reikalą, lyg kad

J. VENCKUS, S. J.

LUIS PASTEUR

(Tęsinys iš pr. nr.)

RABIA arba PASIUTIMO LIGA

Seniau, prieš Pasteuro laikus, daug pasiutusių šunų ir vilkų bėgiodavo po laukus, po miškus ir daug būdavo nelaimingų įkandimų. Bet štai, gruodžio mėnesį 1880 metais vienas veterinaras (Bourrel) padovanojo Pasteurui porą pasiutusių šunų. Pasteuras savo laboratorijoje prie Ecole Normale pradėjo stebėti tuos šunis. Vienas iš tų šunų turėjo tylų pasiutimą, vadinamą *rabia muda*: burna suparaližuota, pusiau atverta, liežuvis pakibęs, šuo atrodė labai bailus, išsigandęs. Kitas šuo rodė kitokią išvaizdą: labai blaškėsi, akys paraudusios, kandžiojo geležį ir bauriai kaukė. Iš vieno ir kito tekėjo seilės. Pasteurui atėjo mintis studijuoti tas seiles. Pasteuras pats čiulpė į stiklo vamzdelį tas seiles, kurias išvirkšdavo laboratorijos gyvuliams. Tas metodas pasirodė netinkamas studijoms, nes seilės pasirodė ne vienodai virulentiškos. Ir tai supranta. Jis pradeda įieškoti kraujuje tų spėjamų mikrobijų. Ir su krauju nesiseka. Bet pagaliau nenustoją daryti bandymų, laikydamasis Buffon posakio: „Rink duomenis ir turėsi naujų minčių ir sumanymų“. Bekartojant bandymus, švystelėjo mintis, kad mikrobijus yra nervų sistemoje, ir būtent, centralinėje nervų sistemoje. Tada Pasteuras sumanė trepanizuoti galvą ir įleisti mikrobijų ar virus į smegenis. Tai buvo palaiminta mintis. Ligos eiga būdavo klasiška su visais ligos tipiškais reiškiniais. Gegužės 30 d. 1881 metais Pasteuras davė Mokslo Akademijai pranešimą apie *Rabią*. Inkubacijos periodas buvo ne daugiau, kaip 20 dienų. Mikrobijų gaudavo iš susirgusių gyvulių nugaros smegenų. Jo laboratorija prisipildė šunų, kralikų ir jūros

kiaulyčių skaičiais. Pasteuras greitai pradėjo galvoti apie vakūną. Ir čia jam padėjo laimė. Mikrobus pradėjo silpninti džiovindamas kralikų nugaros smegenis. Jis iš bandymų sužinojo, kad po 14 dienų pasiutimo mikrobus mirdavo. Vakūną pradėdavo su sutrintais smegenimis, kurias praskiesdavo vandenyje. Silpniausios injekcijos būdavo iš smegenų, džiovintų per 14 dienų, sekantį 13 dienų ir tt. Pagaliau galėdavo išvirkšti visiškai šviežius mikrobus, kurie tikrai nevakūnuotam gyvuliui būdavo mirtingi, bet vakūnuotam visiškai nekenkdavo.

1885 m. birželio 6 d. vienas

Aušros Vartų mokyklos vaikai susipažįsta su garbingaisiais svečiais J. E. Vysk. V. Brizgiu, prelatais: Ignu Albavičium, Jonu Balkūnu ir Vladu Tulaba.

berniukas Alzase ėjo į mokyklą. Ir štai, pasiutęs šuo užpuola berniuką, kurį taip sukandžioja, kad gydytojas suskaito 14 žaizdų. Vienas kaimynas tai pamatęs pribėgo, ir su geležiniu įrankiu pradėjo šunį mušti, kuris, pagaliau, paleido berniuką. Kiti vėliau tą šunį nušovė. Darrant autopsiją, atrado šunies skilvyje šieno, šiaudų, medžio gabalų. Vietos gydytojas žinojo, kad jis nieko negali padėti berniukui, bet jau buvo girdėjęs apie Pasteuro tyrinėjimus.

Tuoju buvo nutarta važiuoti į Paryžių, į Pasteuro laboratoriją. Pasteuras nebuvo gydytojas, bet su gyvuliais jis gerai atliko bandymus. Klausimas, ką daryti su tuo berniuku? Gydytojai paėmė dalyką savo atsakomybėn ir paprašė, kad Pasteuras vakūnuotų vaiką. Tuoju pradėjo daryti injekcijas, kaip jis jau tiek kartų buvo daręs su gyvuliais ir visados su pasisekimu. Injekcijų buvo duota 12, kurios tęsėsi 10 dienų. Vaikas pagijo ir buvo išleistas namo. Pasteuras pasidarė kaip koks stebukladaris. Visas kultūringas pasaulis kalbėjo apie jį, apie jo svarbius išradimus.

Vieną dieną atvyko iš Rusijos, Smolensko gubernijos, 19 rusų, kurie buvo baisiai pasiutisio vilko sužaloti, supliėšyti ir

siškai sveiki. Pats Rusijos Carias domėjosi tuo įvykiu, iš dėkingumo suteikė Pasteurui šv. Onos ordeną su briliantais ir įteikė 100 tūkstančių frankų jo Institutui. Tai įvyko 1886 m.

Protarpiais Pasteuras ir kitas ligas išaiškino, pav. kiaulių erisipelą, vokiškai Rotlauf, lietuviškai Rožė. Paskui išaiškino gimdančių moterų karštligę. Jeigu moterei reikėdavo važiuoti į ligoninę gimdyti, tai ji verkėdavo, rėkdavo ir drebėdavo, nes buvo tikra, kad iš ten nebegrįš. Moteris turėjo įsitikinimą, kad geriau kviesti prie gimdymų paprastas pribuvėjas, ar „bobutes“, negu gydytojus. Pasteuras aiškiai ir stačiai pasakė gydytojams į akis: „Jūs esate tų mirčių kaltininkai: jūs suteršiate savo rankomis mikrobus beskrosdami lavonus ir paskui einate prie gimdančių moterų ir pernešate ten septimijos mikroorganizmus“. Iki Pasteuro operacijų salės buvo kaip kokios žmonių skerdyklos, iki 80% nepernešdavo operacijų ir mirdavo nuo užkrėtimo. Pasteuras Medicinos Akademijoje nenuilstamai tai gydytojams sakydavo. Lister, kuris pirmasis panaudojo Anglijoje Pasteuro antisepticiją, tapo chirurgijos tėvas. Jis desinfektantais valydavo žaizdas nuo bakterijų. Nuo to momento pasidarė kelias trumpas iki dabartinės aseptijos, kada visos pastangos daromos, kad bakterijos ne instrumentais, ne rankomis, ne kvėpavimu nepatektų į žaizdas, į operacijos lauką.

Retai yra buvę mokslininkų, kaip Pasteuras, kuris pasidarė tokiu dideliu žmonijos geradariu. Jis ėjo per pasaulį gerą darydamas. Niekam nepavydėjo nei savo išradimų, nei savo mokslo, nei savo laiko. Pats asmeniškai išauklėjo naują mokslininkų generaciją, kuri tęsė jo mokslinį darbą. Jam teikdavo didžiausį dėlaugumą, matyti kaip vaikai, pradžioje sužaloti pasiutusių šunų, jo injekcijų įtakoj, pradėdavo sveikti, ir, žinoma, kaip vaikai, pradėdavo lakstyti ir triukšmauti (Nukelta į 6 psl.-).

PRANEŠIMAS VISIEMS LIETUVIAMS

Viso pasaulio lietuviams pranešame, kad didžioji visų Kanados lietuvių VIENYBĖS ŠVENTĖ — Trečioji Lietuvių Diena ir 50-ties metų nuo lietuvių įsikūrimo Kanadoje sukaktuvių minėjimas įvyks šių metų rugsėjo 3 — 5 dienomis didžiausiam Kanados mieste — Montrealy.

Visi, iš visų pasaulio kraštų, lietuviškai maloniai prašomi dalyvauti. Ypač būtų malonu, kad toje šventėje greta Kanados lietuvių, gausiai dalyvautų Jungtinių Amerikos Valstijų lietuvių, kurių didžiūsis šventės ir mes, Kanadoje gyvenę lietuvių, laikome savo šventėmis ir jose dalyvaujame.

Lietuvių Vienybės šventės programa bendrais bruožais yra nustatyta ši: rugsėjo 3 d., dienos metu, bus sporto varžybos, kuriose dalyvaus Kanados ir JAV lietuvių sporto komandos ir vakare didelėje salėje bus visų subuvimas-balius, kurio metu bus pagerbti lietuvisiejį prieš 50 metų speciale vakariene ir ženkliu. Sekmadienio rytą bus iškilmingos pamaldos: katalikams jas laikys Montrelio Kardinolas ir evangelikams evangelikų kunigas. Dienos metu bus tęsimas sporto varžybos ir vakaro koncertų salėje bus Aktas-koncertas. Rugsėjo 5 d. — viešnagė ir išsiskirstymas į namus.

Maloniai prašomi visi į Kanadą atvykusieji prieš 50 metų (ligi 1905 metų), pranešti apie save, o visų organizacijų valdybos prašomos sudaryti joms žinomų tokių asmenų sąrašus ir juos prisiųsti žemiau nurodytu adresu.

Šventėje jau pasižadėjo būti Garbės svečiai augsti Kanados valdžios ir Bažnyčios asmenys.

Šiai šventei ruošti komitetas išleidią Metrašį ir specialų jai pritaikytą ženklią, kurį gaus visi atvykusieji į Montrealy.

Maloniai kviečiami visi, iš visų kraštų, atvykti toms dienoms į Montrealy ir dalyvauti Trečiojoje Lietuvių Dienoje ir 50ties metų lietuvių įsikūrimo Kanadoje sukaktuvių minėjime.

Žinias prašome siųsti ir informacijų teirautis adresu: Informacijų sk., 7722 George St., Ville Lasalle, Montreal, P. Q., Canada.

Inž. St. Naginionis, Montrelio Seimelio Prezidiumo ir 3 L. Dienos rengimo Komiteto Pirmininkas.

J. Kardelis, Informac. sk. ved. ir Metrašio red.

JONAS GAILIUS

GUNDYMAI

A p y s a k a

(Tęsinys)

— O visdėlto Stefanija ne Vaitkūnienė. Bet gal tik pradžioje. Gal paskum ir ji mane sekios, kaip anoji. O tikiu, kad ji temperamentinga!

— Ypač dabar. Kai jau visa savaitė viena atgailauja.

— Už ką? Juk ji neturi ko atgailauti!

— Taip tik atrodo. Matyti ir dabar bus turėjusi kokį frantą. Na, pamatysime! Iš pirmo žvilgsnio suprasime. Manęs tai jau moterys neapgaus.

— Negali būti, nors... aš pats jai taip pasakiau. Net užsigavo.

— Jei užsigavo, tai vadinasi, kad teisybė. Toks paprastai būva tokių padorių poniūčių manevras.

Pritildydami batų taukšėjimą, praeina pro salono langus. Salone tamsu, tik antrame aukšte švyti melsva šviesa.

Paspaudžia skambutį kartą, paskum antrą.

Netrukus sukilda žingsniai ir už valandėlės duris atidaro tamsiai apsirengusi Stefanija.

Kai Balys, saldžiai šypsodamasis, nukelia kepurę, Stefanija parausta kaip purpurą, suraukia kaktą, bet greitai susivaldo ir, paėjusi į šalį, paprašo.

6.

Matas Vilkaitis pažvelgia į duris ir, pamatęs Stefaniją, žiūrėdamas į baltas lubas, sako:

— Aiškiai prašiau, kad manęs nelankytum, o tu vėl čia. Nė ligoninėje negaliu ramiai pasilsėti. Jei neturi ką veikti, važiuok pas savo tėvus. Bent patostogausi.

Stefanija padeda ant staliuko rūpestingai surišta ryšulėlį, prisiseiga apsiausta ir lenkiasi jį pabučiuoti. Tačiau Matas skubiškai nusigręžia į sieną ir jos lūpos jo skruostą.

— Ką žmonės kalbėtų, jei, tau ligoninėje gulint aš tėviškėje atostogaučiau?! Mano pareiga ir tavim pasirūpinti.

— Jei tik žmonių bijai, gali ramiai važiuoti. Tegu jie pratinasi...

— Ne, netik žmonių.

— O dar ko?

— Dievo!

Matas pašaipiai nusijuokia.

— Galime ir Jį atostogų pasiųsti. Matai, Jis manimi visai nesirūpino ir leido kojai nulūžti. Dabar nė melstis nenoriu.

— Ar tu rimtai kalbi, Matai?

— Ne, tik juokiuos, gerbiamoji! — jo balse jausti iširdimas. — Turiu pakankamai laiko, galiu visą teologiją persvarstyti. Aš tik tavo varomas ligšiol eidavau senojo klebono „gražbylystės“ paklausti. O, matai, mano tikėjimo jis nesustiprino.

Stefanija nustebusi žiūri į savo vyrą. Dabar suvokia, kad tarp juodviejų gali atsiverti dar viena praraja.

— O aš po tavo nelaimės dar stipriau pradėjau tikėti, — pasako. — Priėjau išvados, kad Jis tokiu būdu mus abu... perspėjo...

Matas nepatenkintas žvilgterį į žmoną, bet tuoju vėl nususuka.

— Geras tas tavo Dievas: nori, kad Jį tikėtum, o, žiūrėk, kojas laužo! Turbūt nė pats nenori, kad į bažnyčių vaikščiočiau!

Stefanija nežino, ar toliau ginčytis, ar dėl ramybės nusileisti. „Bet ar galiu nusileisti?“ svyruoja.

„Ar galiu tiesą nutylėti, nors ji mums abiem skaudė?! Ne, negaliu būti akla ir su aklu į ateitį eiti...“

— Ne, Matai, Jis nori ko kito! Jis nenori, kad tu vaikščiotum ten, kur tau nedera. Ar apie tai pagalvojai?

— Jei turi ką rimto pasakyti, tai sakyk ir palik mane ramybėje, — Mato veidas parausta, kumščiai susispaudžia. — Nei tavęs, nei tavo pamokslų man nereikia. Žiūrėk savęs, kad liežuvio kur nenusisuktum.

Ir nusigręžia į sieną.

Moteris taipgi parausta ir apsidairo. Jai atrodo, kad čia kas nors gali išgirsti jų barnį, tad prityla ir atsikelia nuo kėdės.

— Atleisk, Matai, gal ir aš per daug...

— Man tavo atsiprašymų nereikia. Gali sau eiti! Man reikia ramybės.

— Aš čia tau truputį vaisių atnešiau, — pastumia prie jo ryšulėlį. — Be to, tokią knygą...

— Man nieko nereikia! Gali sau neštis ir pati suvalgyti! Ligoninė tai ne prieglauda!

— Tai tu nenori su manimi kalbėtis? — Stefanija vos valdosi. — Nenori, Matai?

— Ne!

Liūdnu žvilgiu apsidairo, žvilgterį į nususukusį vyrą ir tyliai prieina prie durų.

Dar kartą atsisuka į lovoje gulintį vyrą, tačiau šis nė nekrusteli: žiūri į sieną ir pagreitina skuba alsuoja.

Atidarius duris, atbula išslenka, kaip išvaryta. Akyse sužvilga ašaros. Susitvarko apsiausta, susitraukia ir tyliai, kad niekas negirdėtų, nužengia koridoriumi.

Dabar jai aišku, kad nėra ko laukti ir tikėtis. Viduje pajunta tokią didelę tuštumą, kad jos nei skausmas, nei nusiminimas neužpildo.

„Dieve, jėgų! Dieve, stiprybės!“ — atsidūsta ir pakelia galvą.

Priešais ją stovi Balys Montvydas ir, džiaugdamasis tuo susitikimu, šypsosi.

— Ponia nusiminusi, kad vyras jau sveiksta! Tiesa?

Stefanija staiga atsimeina aną vakarą, kai jis prievarta išiveržė į jos namus, ir nežino, ką atsakyti. Sustoja, žiūri į jį ir, lyg žado netekusi, tyli.

Turbūt, vėl koks nesusipratimas, — jau švelniau sako Montvydas, priėjęs dar arčiau. — Et, nekreipkite dėmesio, ponias. Ligoniniai tai tas pats, kaip ir vaikai!

— Ne, tamsta. Sirgdami mes pasirodome, kokie esame.

Ji pati nežino, kodėl taip pasako. Norėtų kalbą nukreipti kur kitur, bet nepajėgia: jos mintyse, kaip koks apsidimas, sklendena nesukalbamas Matas. Nusipurto visu kūnu ir žvilgterį gailėsčio pilnomis akimis, kad net Baliui jos pagailo.

Mūsų mielą bičiulį,

inž. J. RAMANAUSKĄ, sukūrusį lietuvišką šeimą su ALDONA SEMENAITE, nuoširdžiai sveikiname ir linkime laimingo gyvenimo.

Dr. J. Kuncaitis ir šeima.

MONTEVIDEO LIETUVIAI

BRANGŪS SVEČIAI URUGVAJUJE

Mums buvo didelė garbė ir džiaugsmas, kad į mūsų tolimiausių Pietų Amerikos lietuvių koloniją po Eucharistinio Kongreso atsilankė garbingi svečiai: Jo Ekscelencija Vyskupas Dr. V. Brizgys, Jų prakilybės Prelatai — Ignas Albavičius iš Cicero III., Jonas Balkūnas iš Maspeto, N. Y. ir Romos šv. Kazimiero rektorius Prelatas Vladas Tulaba. Beto, dar atvyko iš Čilės garbusis svečias kun. Jonas Kardauskas.

Tik gaila, kad minėti svečiai pataikė į labai šaltą laikotarpį, kuris gerokai juos privargino. Nors Urugvajus dar įeina į šiltųjų kraštų sąrašą, bet jau gana toli į Pietus nuo Ekvatoriaus ir dėl to žiemos mėnesiai: birželis, liepa ir rugpjūtis gana šaltoki, tuo tarpu kai šiaurės Amerikoje ir Lietuvoje tie mėnesiai karščiausi.

J. E. Vysk. V. Brizgys buvo priimtas audiencijoje pas Urugvajaus Užsienių ministerį, pas šiaurės

(Atkelta iš 5 psl.).

koridoriuose ir laboratorijose. Vaikai bėgdavo į jo glėbį, kaip pas savo tėvą. Ir jeigu iš vaikų sužinodavo, kad tėveliai yra neturtingi, nieko neimdavo už gydymą ir dar duodavo pinigų kelionei.

Kada artinosi 1892 metai, 70 metai jo amžiaus, visas pasaulis šventė tą jubiliejų. Suplaukė keletas milijonų frankų naujam institutui, kuris gavo Pasteuro vardą. Iškilnių dieną pats Respublikos Prezidentas už rankos įvedė senelį į salę. Gyvenime, kaip kiekvienas pionierius, kurs mina naujus kelius, turėjo priešininkų ir kadangi turėjo karštą temperamentą, nekartą yra užvežęs geroką smūgį savo priešams. Bet, kadangi jo išradimai buvo tokie geniališki ir tokie reikšmingi, tai visi priešai išnyko ir pasidarė jo garbintojai, net ir idėjos priešininkai, kaip toks Renanas.

Pasteuras buvo katalikas ir savo religiją praktikavo. Kada mirė jo tėvas, jis rašo savo šeimai, kad pasimelstų už mirusiojo sielą. Savo laiškuose yra minčių apie Dievą, apie Dievo pagalbą, dievišką šviesą, dievišką įkvėpimą. Kalbėdamas apie actą, apie mikrodėmą, mažutį augalėlį arba grybelį, kuris turi galią atlikti nuostabius fermentacijos procesus, dar prisimindamas raudonusius kraujo kūnelius, kurie ima iš oro deguonį ir nešioja po visą kūną, štai kaip tęsia: „Krintančio nuo medžio obuolio judėsiu pareina nuo to paties gamtos dėsnio, kuris tvarko visą pasaulį. Kada žmogus pirmą kartą stebi pasaulį, mato jame didžiausią reiškinį įvairumą, bet kada juos aiškina mokslu — tuo mokslu, kuris veda prie Dievo — pastebi tuose reiškiniuose paprastumą ir vieningumą“.

Kada Littrė mirus pasiliuosavo viena vieta Prancūzų Akademijoje, tada buvo pakviestas Pasteuras užimti tą vietą. Littrė buvo filosofas pozityvistas, medikas, masonas, bet jo darbo kambaryje buvo kryžius, kuriuo norėjo išreikšti pagarbą savo žmonai ir dukterei, kurios buvo geros katalikės ir giliai pamaldžios moterys. Littrė sakydavo: „Tiek savo gyvenime mačiau skausmų ir nelaimių, todėl nedirstu atimti nė nuo vieno tu įsitikinimų, kurie palaiko žmogų“. Prieš pat mirtį Littrė grįžo į katalikybę, kurios savo gyvenime nesilaikė. Pasteuras savo pirmakūno paneigikoje pasakė ir šituos žodžius, kurie vėliau buvo atmušti ir ant jo kapo lentos: „Lai-

Amerikos Ambasadorių ir J. E. Apaštališkąjį Nuncijų.

Lietuvos Ministeris Pietų Amerikai Dr. K. Graužinis suruošė diplomatinę arbatėlę, į kurią be Užsienių Ministerio dar atsilankė įvairių valstybių diplomatai. Labai malonioji ir draugiškoji nuotaikoj praejo keletas valandų besikalbant su žymiais Urugvajaus ir kitų valstybių atstovais. J. E. Vyskupui ir kitiems mūsų svečiams, manau, paliko tie pasikalbėjimai gražų įspūdį.

Svečiai apsigyveno naujoje Lietuvių T. Jėzuitų rezidencijoje, kasdien laikė neseniai pastatytos Marijos Širdies bažnyčioje šv. Mišias, o sulaukus šv. Ignaco šventės, liepos 31 d., sekmadienį, Jo Ekscelencija atlaikė iškilmingas pontifikalines šv. Mišias ir pasakė įspūdingą pamokslą. Buvo gražu pasižiūrėti, kai daug žmonių artinosi prie Dievo Stalo, o vyrų choras gražiai sugiedojo šv. Mišias, protarpiais įvairindamas lietuviškomis giesmėmis. Jo Ekscelencija teikėsi pašventinti Vyčių organizacijos vėliavą ir du naujutėlius šoninius altorius: vieną dedikuotą šventč. Jėzaus Širdžiai, o antrą šv. Juozapui.

iningas tas žmogus, kuris neša savyje Dievą, grožio idealą kuriam tarnauja, meno idealą, mokslo idealą, tėvynės idealą ir Evangelijos dorybių idealą. Visuose tuose idealuose atsispindi Amžinybės šviesa, iš kurių plaukia kilnios mintys, kurios įkvepia garbingus veiksmus“.

Pasteuras, jau senelis, liguistas, pats jau nebegali dirbti. Visą savo gyvenimą taip sunkiai buvo dirbęs laboratorijose ir jam dar norėjęs toliau dirbti, bet su melancholija, su liūdesiu jautė, kad jo gyvenimas eina prie galo. Tai Instituto sode pasėdėdavo, tai po laboratorijas pavaikščioldavo, kad pamatyti, kaip jo mokiniai daro naujus išradimus — difteriją, tetanus, ir tt. Kada jis jauną pradėjo dirbti, jo laboratorija buvo lyg kokia landynė. Jo dėka išliko naujas jo vardą pavadintas Institutas su gražiausiomis laboratorijomis, kur jaurystės gėlės iš viso pasaulio susirinko, kurios, eidamos savo garbingo mokytojo pėdomis galėtų atrasti žmonijai naujus mokslo išradimus, to mokslo, kuris „veda prie Dievo“, kaip Pasteuras sakydavo. Pasteurą ne tik visi gerbė, bet, kas svarbiau, visi jį mylėjo: jo mylimoji žmona, Marija, jo vaikai ir vaiku vaikai, jo buvę mokiniai, dabar jau patys garbingi tyrinėtojai, kaip Roux ir kiti. Prieš kiek metų vyko į laboratoriją vienas berniukas, kuris beveik rašyti nemokėjo. Tas berniukas vėliau tapo labai žymus chirurgas Pasteuro laboratorijoje, — jis visus tuos šunis trepanizuodavo ir darydavo parūtimo ligos injekcijas. To berniuko nuopelnus Pasteuras ne vieną kartą yra iškelęs savo pranešimuose, ir garbingai jo vardą paminėjęs.

Jausdamas, kad jo jėgos baigiasi, paprašė, kad jam suteiktų Katalikų Bažnyčios paskutinio sakramentus. Rugsėjo mėnesio gale jau buvo aišku, kad paskutinės dienos prisiartino. 27 dieną jau nebeprisiėmė maisto, jo veidas reišė atsidavimą Dievo valiai, gerumą ir atsisveikinimą. Atėjo agonija, kuri tęsėsi ilgą valandą: vienoje rankoje laikė kryžių, o antroji ranka buvo paskendusį savo mylimos žmonos ir vaikų rankose. 1895 m. rugsėjo 28 d. 3 val. ir 45 min. po pietų nuėjo pas Dievą, kurio mokslą taip brangino. Prancūzija norėjo palaidoti Panteone, šalia tautos didvyrių, bet kadangi jis buvo išreiškęs norą pasilikti savo institute, todėl šiandieną ilsisi Pasteuro Instituto kriptoje.

PABAIGA

Didysis altorius jau buvo anksčiau Montevideo Arkivyskupo A. Barbieri pašventintas.

Brangų Ganytoją ištiko „laiminga“ nelaimė, kad išliko gyvas ir net nesužeistas. Vėžant ligonei ponei Konst. Jusienei, bažnyčios didelis geradarė, šv. Komunija, iš šoninės gatvės išlindęs sunkvežimis smarkiai trenkė į kun. Jono Giedrio S. J. varuojamą mažą ir jau labai seną automobiliką, nustumdamas šį į šalį. Sutrenktas Ekscelencija greitai atsivogė ir tik šiek tiek paskaudėjo sumuštas klubas. Kun. Giedriui truputį sužeidė ranką. Automobilio stiklai pralėkė pro Ekscelencijos veidą ne kiek nepaliesdami. Matant taip smarkiai sugurintą autuką, tikrai pagalvoji, kad įvyko stebuklas, jeigu išliko visi gyvi. Matyt, pats Jėzus švenčiausiajam Sakramente gelbėjo brangią svečio gyvybę.

Po sumos liepos 31 tuojuo įvyko po bažnyčia parapijos salėje iškilmingi pietūs. Tie pietūs turėjo du tikslus: pagerbti atvykusius brangius svečius, bet, taip pat, tradiciniai kolonijos Onų pietūs, kurių čia priskaitoma labai daug.

Nors ne visi 500 žmonių iš bažnyčios suėjo į pietus, bet netoli pusės pietumis pasinaudojo. Buvo padėta lėkščių arti 200, bet dar reikėjo padėti keletą stalų papildo-

J. E. Vysk. V. Brizgį ir garbingus svečius Prelatus prie Aušros Vartų bažnyčios sutinka gėlėmis pasipuošusios mergaitės ir Argentinos lietuviai.

mai, o patarnautojai turėjo laukti, kol atsirado tuščių vietų.

Prasidėjo prakalbos ir sveikinimai. Visi labai gražiai ir turiningai kalbėjo, o prel. V. Tulaba net sugrandino klausytojus, kai pradėjo pasakoti, ką jis girdėjo iš vieno grįžusio iš Sovietų nelaisvės italo, kaip lietuviai kenčia Rusijos vergų stovyklose.

Kaip bažnyčioje, taip ir salėje fotografas ir filmuotojas gaudė įdomiausių ir svarbiausių momentus, kad Urugvajaus Lietuvių Kolonijoje pasiliktų nors paveikluose šis pirmutinis ir gal paskutinis toks svarbus istorinis svečių atsilankymas.

Nuaidėjo smarkus rankų plojimas, lydėmas „Ilgiausių Metų“, tos dienos solemnizantui Prel. Ignui Albavičiui po to, kai parapijos klebonas kun. Jonas Bružikas S. J. pranešė, kad tarp svečių yra du dideli naujos bažnyčios Fundatoriai: Prel. Ignas Albavičius ir Prel. Jonas Balkūnas. Prel. Ignas Albavičius savo vardinėse, be ankstyvesnių aukų, dar įteikė 300 dol. įtaisyti šv. Ignaco langui bažnyčioje.

Sulaukus pirmadienio (1.8.1955) brangių svečių, pasakė sudėv Monteideo lietuviams, pakilo lėktuvu, išvykdamas į Argentinos sostinę Buenos Aires.

Dalyvis

COMALLO (RIO NEGRO)

Liepos 27 d., 11 val. nakties pas mus jautėsi žemės drebėjimas, kuris truko apie 3 min. laiko. Gavosi įspūdis, kad linksta žemė po kojomis, tokie žemės siūbavimai pasifartojo keletą kartų. Žmonės, kurie buvo pastatų viduje, jautė namų siūbavimą, kurie buvo atsigulę, jautė lovos čiužinėjimą iš vienos vietos į kitą. Visiems gyventojams tas įvarė baimės, nes nežinai, ar vėl nepasikartos žemės drebėjimas ir gal dar smarkesnė formoj. Nuostobly nebuvo. Drebėjimas įvyko pasėkoj ugniakalnio išsiveržimo čilėj, virš 200 km atstu nuo Comallo. Ten, pagal radio žinias, išsiveržė ugniakalnis padarydamas labai daug nuostolių, dūmai ir pelenai išlėkė iki 10 km. aukščio, ką patikrino lakūnai skridami apie nelaimės vietą. Iš ugniakalnio bėgo lava, lėkė į orą akmenys ir pelenai. Pelenai padengė daug šimtų kilometrų plotą, ko pasėkoj gyvuliai pristigo maisto ir padvėsė. Čilėj su-

SUSIVIENIJIMAS LIET. ARGENTINOJE

savo 2-jo sk. veiklai atžymėti

š. m. rugsėjo mėn. 3 d. 21 val. Dr. Vinco Kudirkos vardo salėje — Av. San Martin 3175-83, Lanus

RUOŠIA DIDELI MENO VAKARĄ

Liet. Jaunimo Teatras suvaidins P. Vaičiūno 3 veiksmų komediją

„TUŠČIOS PASTANGOS“

Šia reta proga visus maloniai kviečiame!

S. L. A. Centro Valdyba

Š. m. rugpjūčio 27 d. (Agosto) 21 val. Dr. Vinco Kudirkos vardo salėje ruošiamas

TRADICINĖ SUSIVIENIJIMO VAKARIENĖ.

Po vakarienės bendras šeimyniškas subuvimas su šokiais.

Bilietų vakarienei teirautis telefonu kasdien nuo 18 — 22 v. T. E. 241-0116

arba: T. E. 93-0790

S. L. A. Centro Valdyba

LIETUVOS RELIGINIO MENO PARODOS ATGARSIAI

Rio de Janeiro. — Sąryšį su 36-tu Eucharistiniu Kongresu, Lietuvos Pasiuntinybės Kultūros skyriaus surengtoji ARTE SACRA LITUANA paroda praėjo su didžiuliu pasisekimu. Ji buvo atidaryta Nacionalinio Meno Muziejaus Rūmuose, pačiame Rio de Janeiro centre ir tęsėsi nuo VII. 18 ligi 28 dienos. Per tą dešimtį dienų ją aplankė apie 100 000 žmonių. Paroda visiems lankytojams, kurių tarpe buvo daug augštų bažnyčios dignitorių, jų tarpe ir kardinolas Strich iš Chicago, padarė didelį įspūdį. Parodos lankytojų knygoje mirgėte mirga entuziastiškų atsiliepimų apie Lietuvą ir jos meną, be to per 16 000 autografų, reiškančių solidarumą Lietuvos kovos reikalui.

Būdinga, kad parodoje veik nesimamė darbininkų; daugumą parodos lankytojų sudarė intelektualai (k. a. prof. Pedro Caimon, buvęs Brazilijos švietimo ministeris, dabartinis Universiteto rektorius, Sao Paulo Meno mokyklos direktorius, būriai dailininkų ir literatų bei artistų, na ir masė maldininkų ne tik iš visų Brazilijos kampų, bet daugybė ir iš užsienio.

Spauda taip pat gražiai atsiliepė apie ARTE SACRA LITUANA parodą, nors tuo metu Rio de Janeiro buvo daugiau kaip 20 įvairiausių parodų — visos Eucharistinio kongreso pagerbimui.

Kaip spaudos atsiliepimo pavyzdį pateikiame „Tribuna da Imprensa“ — žymaus Carlos Lacerda dienraščio ištrauką:

„Lietuva, — Baltijos valstybė — dabartinis metu Rusijos okupuota, yra viena iš Europos šalių, turinti seniausią kultūrinę ir meninę tradiciją. Lietuvos paroda pateikia nedidelę dalį to, ką Lietuvos menininkai per amžius yra sukūrę, nuolat kododami prieš istorines sąlygas ir politines kliūtis. Beveik visuose laisvo pasaulio kampuose išleistas knygos, šventi paveikslai, stovylos, kilimai, tapyba — visa yra pateikta šioje parodoje — gražioje ir vieningoje — kuri hudžia šią tautą turint krikščionišką visa nugalintį sielą“.

Motina ir žmoną

A. A. ANTANINĄ VAITKEVIČIENĘ

palaidojus, Birutei Vaitkevičiūtei, V. ir B. Šerkšnams ir K. Vaitkevičiui, reiškiamo gilią užuojautą

O. Kiesyliene ir Oskaras Kiesylius

Mirus motinai ir žmonai,

A. A. ANTANINAI VAITKEVIČIENEI,

gilus liūdesio valandoj, reiškiamo nuoširdžiausią užuojautą Birutei, V. ir B. Šerkšnams ir K. Vaitkevičiui.

Dr. J. Kuncaitis ir šeima

K. VAITKEVIČIUI SU DUKROMIS,

netekusiems savo mylimos žmonos, motutės, nuoširdžiai užjaučia

A. ir S. Mikelioniai

RETAS ĮVYKIS ROSARIO LIETUVIŲ ISTORIJOJE

Augšti svečiai iš Amerikos

Liepos 3 d. Rosario lietuvių šv. Kazimiero parapiją aplankė augšti svečiai iš Jungtinių Amerikos Valstybių. Tai buvo Jo Ekscelencija Vyskupas Vincentas Brizgys ir Jų Prakilnybės Prelatai Ignas Albalvičius, Jonas Balkūnas ir Vladas Tulaba. Juos atlydėjo Buenos Aires lietuvių klebonas kun. Pranas Garšva MIC.

Po sutiktųjų augštieji svečiai aplankė Rosario Kardinolą Jo Eminenciją Ant. Caggiano. Taip pat padarė vizitą vietos Tėvams Saleziečiams, kur darbuojasi žymus moderniosios spaudos technikos specialistas, augstosios amatų mokyklos profesorius Jurgis Brizgys, Vyskupo brolis.

Sveikina lietuvių delegacijos

7 val. vakaro Parapijos salėje svečių pasveikinti susirinko Lietuvos organizacijų ir visuomenės atstovai. Katalikų moterų vardu sveikino p. O. Liutkevičienė, katalikų vyrų vardu — p. Kazimieras Liutkevičius, jaunimo vardu — p. lė Olga Tičionytė ir Lietuvos Bendruomenės vardu — jos pirmininkas p. Vytautas Makauskas. Simpatingoji jaunimo atstovė O. Tičionytė J. E. Vyskupui Brizgiui įteikė gėlių puokštę. Susirinkusiems augstuosius svečius pristatė vietos klebonas kun. P. Brazys MIC.

Kalba Vyskupas Brizgys

Pirmasis į susirinkusius lietuvius prabilo J. E. Vyskupas V. Brizgys, šv. Tėvo specialiai paskirtas rūpintis abiejų Amerikų lietuvių dvasiniais reikalais. Jo Ekscelencija trumpai apžvelgė gausias Lietuvos kolonijas Šiaurės ir Pietų Amerikoje, kurias jam asmeniškai teko pažinti, ir ragino lietuvius laikytis prie savo tautos. Vienybėje yra galybė, o išsibarsčiusių mūsų niekas neišgirs. Priminė taip pat gyvą rei-

kalą išsugdyti pakankamai sąvų kunigų ir vienuolių, kurie aptarnautų gausias lietuvių parapijas ir mokyklas abejose Amerikose. Jaunimą ragino neužmiršti galimybės pasidaryti kunigu ar sesele ir priminė, kad saviesiems reikia būtinai stoti pas savuosius. Tie, kurie stoja į kitataučių vienuolijas ar seminarijas, žūsta savo tautai. Mūsų pa-

torių pirmininkas Prelatas Ignas Albalvičius, didelis Tėvų Marijonų geradaris ir bendradarbis. Jis prisiiminė, kad nemaža ir jo „kaitės“ būta, kad Argentinoje įsikūrė Tėvai Marijonai. Sužinojęs sunkią Argentinos lietuvių dvasinę padėtį, jis asmeniškai kreipėsi į tuometinį Amerikos Marijonų Provincijolą kun. Joną J. Jakaitį ir ragino skirti savųjų kunigų dalį būtiniausiems Argentinos lietuvių dvasiniams rei-

reikalinga pastovaus branduolio. Kas pasiliks už anapus organizuotos katalikų bendruomenės, pats save pasmerks išnykimui“. Savo širdingą žodį Prelatas baigė, ragindamas visus glaudis į vienybę ir linkėjo, kad Dievas gausiai laimintų Rosario lietuvius.

Nežiūrėkim, kokių kęs įsitikinimų

Iš eilės tarė jausmingą žodį Jo Prakilnybė Prelatas Jonas Balkūnas, Jungtinių Amerikos Valstybių Lietuvos Bendruomenės kūrėjas ir dabartinis jos garbės Pirmininkas. Prelatas kvietė visus lietuvius stoti į lietuvių bendruomenę, kuri yra viso pasaulio lietuvių organizacija. Tik tie, kurie dirba aiškiai prieš savo tautą ir gelbsti Lietuvos okupantams, negali priklausyti prie šios bendruomenės. Nesvarbu, kokio kas įsitikinimo ar pažiūrų: visi turi sutilti vienoje lietuviškoje bendruomenėje, kuri yra tarsi Lietuvos valstybiškumo tęsėja. Kaip vienoje valstybėje sutelpta visokių pažiūrų žmonės, taip ir lietuvių bendruomenėje turi būti vietos visiems tikriems lietuviams patriotams. „Jeigu būsim vieningi ir veiklūs“, kalbėjo Monsnjas, „pasaulis mus išgirs, kaip jau ir dabar nuolat girdi per Amerikos balsą ir įvairių lietuviškų veiksmų žygius. Lietuva ir vėl bus laisva, nes negalimas daiktas, kad tiranija sauvaičiuot amžinai ir ką teisė ir laisvė galop nelaimėtų“.

Nutilus karšties plejimams, iš eilės žodį tarė Romos šv. Kazimiero Lietuvos Kolegijos Rektorių Prelatas V. Tulaba.

Kalbėtojas prisiminė po platųjį Sibirą išblaškytus mūsų brolius, kurie tose nežmoniškose sąlygose dar nepažūlo ir gyvena laisvės viltimi. Apie jų vieningumą ir priežodžiu tapusią ištikimybę savo tikėjimui ir tautai jam papasakojo daug Italijon grįžusių belaisvių, ypač neseniai vienas italų kariuomenės kapelionas, ilgus metus išbuvęs įvairiose tolimo Sibiro vergų stovyklose. Mes turime būti verti tų mūsų brolių aukos ir padaryti laisvėje visa, kad jų viltys matyti laisvą tėvynę nebūtų apvilto.

nos Aires lietuvių klebonas kun. Pranas Garšva MIC, o simpatingoji Olgytė Tičionytė šį taip visai kolonijai reikšmingą pobūvį užbaigė puikiai ir su grakščiu įsijautimu pasakytomis lietuviškomis eilėmis apie jos niekadą nematytą tėvynę. Augštieji svečiai maloniai buvo nustebinti, kai sužinojo, kad Olgytės tėvelis yra ukrainietis ir puikiai kalba lietuviškai. Už gražią visos šeimos lietuvišką dvasią ir auklėjimą tenka dėkoti Olgytės mamytei Konstancijai Tičionienei. Daugiau mums tokių susipratusių motinų!

Baigiant Jo Ekscelencija Vyskupas V. Brizgys suteikė susirinkusiems ir visai Rosario lietuvių kolonijai savo ganytojiškąjį palaiminimą. Vėliau retieji Svečiai kiekvienas asmeniškai pasikalbėjo su besiskirstančiais mūsų tautiečiais, nevienas susirasdamas sau pažįstamų ir net giminių dar iš Lietuvos.

Rosario lietuviai yra pasiryžę neleisti šiai taip retai progai pračiti nepastebėti. Kadangi dėl darbo dienos nebuvo galima suruošti platesnį ir ilgesnį visos kolonijos lietuvių pobūvį, tai nutarta artimiausiu laiku tokį subuvimą suruošti ir jo metu pasidalinti su visais tais išpūdziais ir mintimis, kurias paskleidė šitų augstųjų lietuvių svečių ir veikėjų atsilankymas. Parapijos klebonijoje pernakvojė, rytojaus dieną svečiai grįžo į Buenos Aires, iš kur planuoja vykti į Čilę ir kitas Pietų Amerikos lietuvių kolonijas. Br.

AR ĮSITAISYSIME VĒLIĀVĀ?... .

Seniai mūsų švenčių papuošimui reikalinga turėti gražias vėliavas: Argentinos, Lietuvos ir t. t. Iki šiol turėjome lietuvišką, dovanotą I. Kvietkausko. Argentinos vėliava, pasitaikius kokiam šventei, skolindavomės. Rodos, kad Arg. Lietuvių Bendruomenės Rosario skyrius galėtų tas visas spragas užpildyti — įtaisyti vėliavas. Kodėl neiškelti tą dalyką susirinkime? A. D.

Liet. Bendr. J. A. V. Garbės Pirmininko Jo Prakilnybės Prelato Jono Balkūno pagerbtuvės „La Estancia“ valgykloje. Kalba Jo Ekscelencija Vysk. V. Brizgys Argentinos lietuviškų organizacijų atstovams.

reiga yra patarnauti pirmiausiai saviesiems ir savosioms misijoms. Todėl norintieji tapti kunigu turėtų kreiptis į vietos Tėvus Marijonus arba į šv. Kazimiero Lietuvos Kolegiją Romoje. Mergaitės turėtų stoti tik į lietuvaičių seselių kongregacijas.

Mums brangus kiekvienas lietuvis
Toliau kalbėjo žymusis Čikagos lietuvių veikėjas, „Draugo“ Direk-

torius. Su didele simpatija ir visokeriopa nuolatine parama jis rėmė Tėvų Marijonų misiją Argentinoje ir dabar džiaugiasi, matydamas tikrai gražius to darbo vaisius. Monsnjas skatino lietuvius laikytis savo parapijos, dirbti kartu su ja ir joje ir rūpintis, kad neliktų nė vieno lietuvio už savos parapijos ribų. „Mums brangus kiekvienas lietuvis“, kalbėjo Monsnjas. „Kiekviena veikla savo pastovumui

Moderniškų Baldų ir Sofų FABRIKAS
E. JUOZAS LISIAUSKAS
Garibaldi 752
(Dvi kvadros nuo Igoninės)
Quilmes, F.C.N.G.R.

LIETUVISKAS PENSIJONAS
c. 19, nr. 854, Miramar, F. C. G. R., netoli plažo, atidarytas visus metus. Nuo kovo 10 d. iki gruodžio 15 d. papiginta kaina.
Savininkas
JUOZAS VASILIAUSKAS

MIKŠTŲ KĖDŽIŲ FABRIKAS

GAMINAMOS ĮVAIRIŲ STILIŲ
MINKSTOS IR STIPRIOS KĖDĖS.
ATLIEKAMI ĮVAIRŲS STALIAUS DARBŲ.

Savininkas
Jonas Janušis
COCHABAMBA 1811-17
Villa Scasso
T. E. 652 Tablada 0110

INŽ. ANATOLIUS DIČIUS

Catamarca 126 Quilmes FCNGR
Sav. Br. Baltušis ir Alf. Zumbakis
c. Nueva York 4708, Berisso.

FABRIKAMS IR GYVENAMIEMS NAMAMS

Paruošia planus ir vykdo įrengimo darbus.
* CENTRALINIS A'ŠILDYMAS (garo, vandens ar oro),
* SANITARINIAI ĮRENGIMAI, VANDENS SIURBLIAI,
* SKYSTOJO KURO IR GAZO DEGINTUVŲ INSTALIACIJOS
* VENTILIACIJA BEI DULKIŲ IŠTRAUKIMO SISTEMOS.

LIETUVIAMS 20% NUOLAIDA

su moderniu — elektrišku kopmlektu, fotografuojant sužiedotuves, vestuves, krikštynas, gimtadienius ir parengimus. Organizacijų veiklos nuotraukos spaudai — Veltui. Visi foto darbai ir filmų pardavimas.

L. Kančausko FOTO „REPORTER“,
c. Mendoza 2249, Avellaneda (prieš liet. bažnyčią)
T. E. 20-9027 nuo 16 iki 20 val.

ALBERTO E. TIMINSKAS
COCHERIA „MITRE“

Pasirūpina laidotuvėmis — veža ligonius — daro keiliones į tolimesnes vietas — nuomuoja automobilius vestuvėms ir krikštams.
B. Rivadavia 718 T. E. 22 - 2045 Piñeyro

Lietuviškojo auklėjimo pavyzdys
Galop susirinkusius sveikino BUE-
TEXTILBRAŽĖNAS
Lietuvių audimo fabrikas.
Tucuman 3718
Monte Chingolo 4 de Junio

NUOSAVYBIŲ ADMINISTRAVIMAS

JUANA DAILYDĖ, vedėja
SANTIAGO DEL ESTERO 286, p. 4, e. 4; T. E. 37-6435
Perka ir parduoda neužimtus namus. — Suteikia paskolas pagal namų, žemės ir statybų garantijas nuo 3 iki 15 metų už 9%.

SIUVIMO AKADEMIJA
Profesora ONA BALNAITYTĖ
c. Manuel Esteves 1129, Dock Sud.
SINGER SISTEMA
Trecia pamoką pasisiūsi savo drabužį.

BERISSO LIETUVIŲ UŽEIGA
VALGYKLA - RESTORANAS
Sav. Br. Baltušis ir Alf. Zumbakis
c. Nueva York 4708, Berisso.

OPTIKAS V. RASINAS: Gral. Mariano Acha 876, Morón: Šešt. 13 — 17 val. ir sekm. 13 — 16 val.

MINKSTŲ KĖDŽIŲ DIRBTUVĖ
Sav. Mikellionis ir Gelbuda: Cosquin 5565, Villa Lugano.

V. RAMANAUSKAS
RADIO TECHNIKAS
mokslus baigęs JAV.bėse.
Dirba naujus ir taiso visokių rūšių radio aparatus. Duoda išsimokėjimui.
POLA 289, Buenos Aires
T. E. 64 - 4154

MAX GRIGA
RADIO TECHNIKAS
Daro ir taiso radio aparatus. Paima ir pristato į namus pagal susitarimą, c. Japón 1687, Cerro, Montevideo.

GERAI, KAD PASKUTINĖ
Redakcijoje jaunas rašytojas klausia redaktorių:
— Pone redaktoriau, kokios Tamsta nuomonės apie mano paskutinę novelę?
— O! Labai puiku, jei tai, sakot, paskutinė...

LAIKRODZIUS, ŽIEDUS IR KITOKIAS BRANGENYBES
taisau ir parduodu naujus.
NIKODEMAS LEIPUS
Cangallo 192, Temperley,
T. E. 243-4702

* **MOTERŲ GROŽIO SALONAS IR KIRPYKLA „HENRY“.** Įvairiausių madų šukavimas moderniausiomis priemonėmis, 20 metų praktika. Sav. Henrikas Lukaševičius: Leandro N. Alem, 818, Banfield.

* „PENSION LITUANA“, sav. Juozas Palšis: Villa Rumpal, Córdoba, Dpto. Calamuchita. Prie žavingo kalnų ežero. (Lago Embalse). Lietuviški valgiai, mandagus patarnavimas. Pragyvenimas dienai tik \$ 19. —

* **CONDOR HOTEL,** Villa Rumpal, frente al Balneario del Embalse del Río III (Sierras de Córdoba) Sav. Paulauskas ir Degulis. Lietuviški valgiai. Pragyvenimas dienai tik \$ 19.

* „LIETUVA“ Sav. V. Nalivaika. Dėl informacijų kreiptis: Turismo Agencia, Florida 165 (Galeria Gijemes), escritorio 529, p. 5. T. E. 33 - 9584.

* **ALF. DEGULIO ir K. PAULAUSKO** lietuviškas restoranas su lietuviškais valgiais yra Paseo Colón 449, Buenos Aires. Didelis valgių pasirinkimas, mandagus aptarnavimas. Aptarnauja patys šeimininkai.

* „ZEMAITIJA“, Islas del Ibicuy. Sav. J. ir A. Burokai.

„LAIKO“ SPAUSTUVĖ
pigiai ir meniškai atspaudžia vizitines, vokus, propagandos lapelius, vestuvinius pakvietimus, Pirmos Komunijos paveikslėlius, įvairius komercinius blankus ir atlieka kitus spaudos darbus.
Kreiptis:
Mendoza 2280, Avellaneda, Buenos Aires. T.E. 20-9027

ŪIŽINIŲ IR UŽUOLAIŲ DIRBTUVĖ-PARDOUOVĖ
Parduodam medvilnė, vilnos įvairios drobės, valizoms užvalkalai, gulosios kėdės ir turkiškos lovos. Taisomos minkštos kėdės.
Kainos prieinamos
Sav. Antanas Šalčiūnas
Juan B. Alberdi 925-31.
T. E. 60-2784.

SVARBESNIEJI ADRESAI

Lietuvos Pasiuntinybės adresas: Rambla Rep. de Chile 1606 esq. Larrañaga, Montevideo, Rep. C. del Uruguay.

* Montevideo Liet. Kat.
RADIO PUSVALANDIS
yra kiekvieną sekmadienį 8,30 val. ryto radio Solis bangomis (CX 44).

ELEKTRICISTAS

* **PRECYZINĖ ELEKTROS TECHNIKA**
REMONTUOJAMA:
* **SALDYTUVAI - HELADEROS,**
* **RASOMOSIOS,**
* **SKAICIUOJAMOSIOS MASINOS** ir
* **VENTILIATORIAI.**
Mėnesinis mokestis
DARBAS GARANTUOJAMAS

B. ASAKA
Dirbtuvė-taller: Butas:
MEXICO 766 MEXICO 950
T. E. 38 - 2950

Imprenta de „LAIKAS“
Mendoza 2280 * Avellaneda

Buenos Aires Avellaneda

"LEITENANTAS ANTANAS" Avellanedoje

Š. m. rugpjūčio 20 d., šeštadienį, 21 val. Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellaneda, BIRUTĖS DR-JA stato didelį veikalą

LEITENANTAS ANTANAS

5 veiksmų drama, parašyta St. Žemaičio. Vaidina Buenos Aires Lietuvių Kolonijos Teatro mėgėjų būrelio artistai.

Po vaidinimo „Birutės“ mergaičių choro dainos ir „Birutės“ Tautinio Ansamblio šokiai.

ŠOKIAI IKI 3 VAL. RYTO

Visus kviečiame atsilankyti į šį meną ir šokių vakarą!
Rengėjai

SPARCIAI RUOŠIAMASI LIETUVIŲ KOLONIJOS TAUTINIO

(LKT) MUZIEJAUS ATIDARYMUI

Trumpu laiku, bet nenuilstamomis pastangomis, A. Mikielionienė, uoliai padedant J. Čikštui, yra surinkę stebėtinai daug visokių, labai retų, senų ir brangių lietuviškų senienų: drožinių, audinių, tautinių drabužių, gintarų, margučių, paveikslų, medalių, nuotraukų, lietuviškų pinigų, pašto ženklų, istoriškų knygų ir kit.

Susipratusių ir duosnių tautiečių aukomis yra padengiamas muziejaus įrengimo išlaidos, perkamos vitrinos, paveikslams rėmai ir t. t.

ATSILIEPIMAI APIE LKT MUZIEJŲ

Kelios inteligentės lietuvės netikėtai užėję į muziejų labai nustebė sakydamos: „Nemanėme, kad bus taip įdomu ir tiek daug brangių tautinių dalykų surinkta. Reiks ir mums pajieškoti po lietuvišką rankšluostį...“

DARIAUS IR GIRĖNO MIINĖJIMUI PRAEJUS

Neužmirštami vardai: Darius, Girėnas ir LITUANIKA buvo paminėti taip pat ir Avellanedoje. Rugpjūčio 17 d. šioms Tautos didvyriams Arg. Liet. Bendr. Avellanedos Apylinkė Lietuvių Salėje, Brasil 835 suruošė paminėjimą. Paskaitą laikė Avellanedos pirm. kun. A. Kleiva, o meninę programą išpildė Hurlinghamo ir Palomaro artistai.

Pažymėtini yra ministerio Tūbelio žodžiai, kuriuos pasakė sutikus Lietuvoje karžygius. „Kaip organizmas be augštesnių siekimų, be idealų, nors ir materialiai pertekęs, išsigema, merdi, nyksta, taip ir tauta be savo sūnų pasiryžimo, be pasiaukojimo gerovei, jos garbei, be didžiųjų darbų nyksta ir dingsta stipresnių tautų jūroje. Suprato tą dėsnių ir Darius ir Girėnas. Jie savo drąsių žygių, savo gyvybe įrašė lietuvių tautos sieloni DIDŽIŲJŲ DARBŲ TROŠKIMĄ“.

Hurlinghamo ir Palomaro lietuvių kolonijos vardu Avellanedos Apylinkė sveikino kap. V. Diminskis, tų apylinkių Liet. Bendr. pirmininkas.

Meninėje dalyje buvo: „Sugrįžimas“ — vaizdelis, kurį išpildė Vio-

leta Mikalčiūtė ir Teresė Juškevičiūtė, Nijolė Diminskytė pasakė gražų eilėraštį, Dorita Rodriguez, didelė Hurlingham ir Palomar lietuvių kolonijos draugė, grakščiai pašoko baletą. Pastarajai, Avellanedos Apylinkės vardu Audra Deveikytė įteikė gražių gėlių. Scenoje pasirodė ir garsus Hurlingham dainininkas, mažasis pianistas Albertas Dominas. Švelniu balsu padainavo keletą lietuviškų dainelių, beto paskambino pianu klasinį Beethoveno kūrinių.

Meninė programos dalis buvo užbaigta Hurlingham ir Palomar šeštadieninės mokyklos vaikų baletu — „Pavasaris“, kurį išpildė Alfonsas Lebeda, Svajūnas Mikalčius, Violeta Mikalčiūtė, Kristina Marcinkevičiūtė, Aldona ir Nijolė Diminskytės. Šeštadieninę mokyklą veda p. Elzė Diminskienė. Avellanedos Apylinkės pirm. tarus padėkos žodį, minėjimas buvo užbaigtas; svečius Avellanedos Apylinkė pavaišino „Vyčių“ kambaryje.

Mūsų didžiųjų Tautos asmenybių iškėlimas turėtų būti dažnas, kad įgautume naujų jėgų kovai už Tautos laisvę ir nepriklausomybę. Jų turime daug, kodėl tad nekelti visumon?!

→ Robertui Blumbergiui 17 de Octubre institute padaryta akių operacija. Ligonis, manoma, greitai pasveiks.

Lietuvių Centro vakaro veikėjai, suvaidinę liepos 30 d. Lietuvių Salėje P. Vaičiūno komediją

NAUJI „LAIKO“ RĖMĖJAI

- \$ 40. Eugenija Brazėnienė
- \$ 20. Ona Krievs
- \$ 10. Karolis Andriulaitis
- \$ 10. Boleslovas Mickevičius
- \$ 5. Mykolas Mikielionis

Už aukas nuoširdžiai dėkoja „Laiko“ Administracija.

AUKOS L. K. T. MUZIEJUI

- E. Diminskienė — aksomo vitrinoms.
- J. Grudzinskas — \$ 150.
- O. Krievs — \$ 50.
- S. Vaiciekauskienė — tris austus kaklaraiškėlius ir 5 nuotraukas.
- J. Vazquez — pora gintarinių sagtelių.
- A. Vilutis — nuotrauką (Lietuvos Ministro Urugvajuje).
- P. Vitkauskienė — drobinę blizuzelę, priejuostę ir skarelę.
- M. Žiukas — rankšluostį ir 20 litų.

Už visas aukas ir A. Matkui už įvedimą į muziejų elektros mašinai dėkoja

A. Mikielionienė,
LKT Muziejaus Vedėja

PAJIEŠKOJIMAI

Jonas Vėgėlis, gyv. J. A. Valstybėse, 241 Warren Str., Hudson, N. Y., pajieško Jono ir Adolfo Šakalių, kilusių iš Lietuvos, Neliubiškio dvaro, Inžintų val. Jonas Šakalys išvyko į Argentina apie 1912-13 metus, o Adolfas, jo brolio sūnus — 1926 metais. Žinantieji apie minėtus asmenis prašomi pranešti „Laiko“ administracijai, arba virš minėtu adresu.

... Antanina ir Jieva Pleitkus, gyvenantieji Banfield P.C.G.R., c. Cabrera 750, prov. Bs. Aires, Argentinoje, pajieško Pranciškaus Pleitkaus, gimusio Jokubaičių kaime, Kauno prov. ir atvykusio į J. A. Valstybes 1917-18 metais. Minėtas asmuo turi apie 55 m. amžiaus. Žinantieji apie jį prašomi pranešti „Laiko“ administracijai, arba pajieškančių adresu.

→ „Laiko“ atstovas Pijus Gudelevičius, dalyvavęs Eucharistiniame Kongrese Rio de Janeiro, Brazilijoje, šiomis dienomis išskrido į Montevideo, aplankyti ten gyvenančius „Laiko“ skaitytojus ir susipažinti su Urugvajaus lietuvių gyvenimu.

PAKVIETIMAS

Deveikių ir Juknevičių šeimos kviečia savo gimines ir pažįstamus į iškilmingas šv. Mišias už a. a. Mariją Šidlauskaitę Deveikiene, kurios bus laikomos Lietuvių Aušros Vartų bažnyčioje rugpjūčio 28 d. 10.30 val.

LAIKAS

Franqueo Pagado
Concesión N° 4289
Tarifa Reducida
Concesión N° 4015

„EL TIEMPO“ Semanario Lituaniano
Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. As.; T.E. 20-9027

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 485984

Redaguoja Red. Kolegija. Red. Antanas Kleiva. Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožūra, nesunaudoti — gražinami tik autoriams prašant. KAINA: Argentinoje metams \$ 30.—, pusm. \$ 17.—, vienas nr. \$1.50. Urugvajuje met. 5 ur. p. Kitur — met. 3 dol. Oro paštas met. 5 dol.

VIII METAI Nr. 146

18 DE AGOSTO

Š. m. rugsėjo 4 d., sekmadienį, 17 val. šalia Lietuvių Salės (Brasil 835, Avellaneda),

ĮVYKS VISŲ LIETUVIŲ LAUKIAMAS

IŠKILMINGAS LIETUVIŲ KOLONIJOS TAUTINIO MUZIEJAUS ATIDARYMAS

Po įžanginio žodžio ir trumpų atidarymo apeigų visi dalyviai galės pasigėrėti labai retais, senais, įdomiais ir gausiais eksponatais — tautiniais monumentais; skulptūromis, drožiniais, paveikslais, mūsų didvyrių medaliais, aučiniai, gausiu lituanistikos skyriumi ir kt.

Aplankius Muziejų, Lietuvių Salėje ruošiamas

VERMUTAS SU ŠAUNIA MENINE DALIMI

Programoje:

- 1) Naujų solistų lietuviškos dainos
- 2) Duetas
- 3) Tautiniai šokiai
- 4) Kvarteto „Aitvarai“ negirdėtos dainos
- 5) Šokiai ir žaidimai.

VISI KVIEČIAMI GAUSIAI DALYVAUTI MŪSŲ KOLONIJOS ISTORINEJE DIENOJE.

Bilietus iš anksto įsigyti Parapijos raštinėje.

Pelnas skiriamas Muziejaus tobulinimui ir plėtimui

LKT Muziejaus Komisija

TEMPERLEY

Pamaldos Temperley lietuvių kolonijai bus rugpjūčio 28 d. 10 val. Nuestro Señor del Huerto Seserų koplyčioje, Temperley.

BERISSO

Žinomas Berisse „Mindaugo“ dr-jos veikėjas, gimęs Argentinoje, Albertas Mikalčius liepos 30 d. susižiedavo su panele Anastazija Ukrainiete. Vakariene buvo „Mindaugo“ dr-jos patalpose. Ten dalyvavo abiejų tėvai, giminės bei pažįstami draugai, viso apie 140 asmenų. Prie apkrautų stalų visi linksminosi, dainuodami lietuviškas dainas, o jaunimas šoko. Dr-jos raštinės stalai buvo apkrauti dovanomis. Visi dalyviai kalbėjo, kad Berisse iš lietuvių kilmės tai pirmos tokios puikios sužadėtuovės.

Dalyvis

Lietuvių pamaldos už a. a. Praną Stulpiną bus atlaikytos rugpjūčio 21 d. 10 val. Berisse.

„LAIKO“ ADMINISTRACIJOS PRANEŠIMAS

Gerb. „LAIKO“ skaitytojai pakeitę savo adresus ar gatvės Nr. (ypač partido 4 de Junio) prašomi nedelsiant pranešti savo tikslų adresą.

VYČIŲ DRAUGIJA RUOSIA

DIDELĮ MENO VAKARĄ

Š. m. rugpjūčio 27 d., šeštadienį, 20.30 val. Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellaneda.

Programoj:

1. Atidarymo žodis
2. Dviejų veiksmų komedija „Gavau žmoną“
3. Vieno veiksmo komedija „Escandalo Aristocratico“
4. Šokiai, grojant orkestrui „Sao Paulo“.

Visus maloniai kviečiame dalyvauti!

RENĖJAI

Arg. Liet. B-nė, Hurlingham Apylinkė rengia rugsėjo

8-sios minėjimą,

kuris įvyks š. m. rugsėjo mėn. 11 d., 12 val. El Palomar.

ŠVENTĖS PROGRAMA:

1. 12 val. Šv. Mišios El Palomar parapijos bažnyčioje. Per pamaldas giedos vyrų kvartetą. Po pamaldų Argent. ir Lietuvos vėliavų pašventinimas.
2. 14 val. Iškilmingas šventės Aktas Club Atletico patalpose, (El Palomar, Marconi ir Galan gatvių sankryžoje, 3 kv. nuo gelež. stoties).
3. Meninė dalis, kurią išpildys kviesti ir vietos menininkai ir šeštadieninės mokyklos mokiniai.
4. Užkandžiai — Vermutas.
5. Pasilinksminimas — šokiai. Veiks pigus ir turtingas bufetas. Labai patogus susisiekimas. — Iš Bs. Aires San Martin geležinkelio iki El Palomar. Iš Cacaritos, San Martin geležinkelio ir col. 141. Iš Liniers — col. 182

Hurl. Apyl. Valdyba

→ Šiomis dienomis iš Kanados lankėsi „Tėviškės Žiburių“ administratorius Jonas Prakapas. Atvykęs apsisėjo „Continental“ viešbutyje ir aplankė Aušros Vartų liet. parapiją.

→ Jonas Mikelaitis, ekonomistas, rugpjūčio 13 d. išvyko į Vokietiją.

→ Lietuvis poetas, pedagogas ir instituto profesorius Paulius Stelinis laimėjo antrąją čilės rašytojų Sąjungos premiją už veikalą „La poesía de Manuel Magallanes Moure“.

ROSARIO

LIETUVIS ROSARIO VALDININKAS

Algirdas Šalčiūnas, nuo rugpjūčio 1 d. buvo paskirtas Korejos miestelio Intendenciaje vyriausiu sekretoriumi (Correa prov. de Sta. Fe). Jo sesutė Onytė yra pašybos profesorė, savo specialybėje duodanti pamokas privačiai. Abu lietuviai čia gimę geri patrijotai ir gražiai kalba lietuviškai. Garbė jų tėveliams: p. Ignui ir Rožei Šalčiūnams, kad sugebėjo išauklėti mūsų kolonijai tokius gerus inteligentus. — R.